

„Kérj magadnak jelet
az Úrtól, a te Istenedtől,
akár az alvilág mélyéből,
akár fentről, a magasból!”

Iz 7,11

Új Ember

KATOLIKUS HETILAP

ferenc
300

LXXXII. évf. 24. (4058.)
2026. június 14.
Ára 475 Ft

Fotó: Merényi Zita

Rácsodálkozni a világra és osztozni ebben másokkal

Találkozás Martos Levente Balázs esztergom-budapesti segédpüspökkel 3–5. oldal

Placid atya embersége és szellemi öröksége 8–9. oldal

A máriapócsi kegyhelyigazgatóval beszélgettünk 10–11. oldal

Folkmise Budapesten 16–17. oldal

Máriában az Egyház saját misztériumát szemléli

A május 13-ai általános kihallgatás keretében a Szentatya az Olaszországból és a világ más tájairól érkező hívőkkel és zárandokcsoportokkal találkozott és folytatta a II. Vatikáni Zsinat dokumentumairól szóló katekézissorozatát. Mostani beszédének címe: *A Lumen gentium dogmatikus konstitúció – A Boldogságos Szűz Mária, az Egyház mintaképe* (vö. ApCsel 1,13-14).

A Szentatya több nyelven is összefoglalta katekézisének, majd üdvözölte a jelen lévő hívőket. Az általános kihallgatás a Miatyánk elismertetésével és az apostoli áldással zárult. Az alábbiakban közreadjuk XIV. Leó pápa teljes katekézisének fordítását.

Kedves testvéreim, jó napot kívánok! Isten hozott benneteket!

A II. Vatikáni Zsinatnak az Egyházzal szülő dogmatikus konstitúció utolsó fejezetét a Boldogságos Szűz Máriának kívánta szentelni (vö. *Lumen gentium*, 52–69). Őt „egyrészt az Egyház egészen kiemelkedő és páratlan tagjaként, másrészt az Egyház hitének és szeretetének előképeként és ragyogó mintaképeként tiszteljük” (53. pont). Ezek a szavak annak megértésére hívják bennünket, hogy Máriában – aki a Szentlélek működése által befogadta és világra hozta Isten testé lett Fiát – felismerhetjük mind a mintaképet, mind a kiváló tagot és az egész egyházi közösség anyját.

Mivel engedte, hogy a kegyelem műve alakítsa – mely benne teljessé lett –, és hitével, valamint szűzi szeretetével befogadta a Magaságbeli ajándékát, Mária tökéletes mintája annak, amire az egész Egyház meghívást kapott: hogy az Úr szavából született teremtmény és Isten gyermekeinek anyja legyen, akik a Szentlélek működését készségesen befogadva születnek meg. Továbbá, mivel ő a par excellence hívő, akiben Isten szent népének közösségében feltárlódik előtűnik az isteni misztérium előtti feltétel nélküli nyitottság tökéletes formája, Mária az egyházi közösség kiemelkedő tagja. Végül pedig, mivel Fiában gyermekeket szül – akik a közénk jött, öröktől fogva Szeretettben szeretett gyermekek –, Mária az egész Egyház anyja, mely gyermeki bizalommal fordulhat hozzá, mert biztos abban, hogy meghallgatásra, oltalomra és szeretetre talál nála.

Mindezeket a tulajdonságokat együttesen úgy is kifejezhetjük, hogy Máriáról mint a misztérium ikonként előtűnik álló asszonyáról beszélünk. Az asszony kifejezés e fiatal izraeli leány történelmi valóságát emeli ki, akinek megadatott, hogy átélje azt a rendkívüli tapasztalatot, hogy a Messiás anyjává váljon. Az ikon kifejezés pedig arra mutat rá, hogy

benne az alászállás és a felemelkedés kettős mozgása valósul meg: benne egyszerre ragyog fel Isten ingyenes kiválasztása és az Istenbe vetett hit szabad beleegyezése. Mária tehát a misztérium ikonként előtűnik álló asszonya, vagyis annak az isteni üdvtervnek az ikonja, amely egykor rejtve volt, de Jézus Krisztusban teljesen feltárlódik.

A zsinat világos tanítást adott arról, hogy a Boldogságos Szűz Máriának egyedülálló helye van a megváltás művében (vö. *Lumen gentium*, 60–62). Emlékeztetett arra, hogy az üdvösség egyetlen közvetítője Jézus Krisztus (vö. 1Tim 2,5–6), és hogy az ő legszentebb anyja „semmiképp sem homályosítja el, nem is csökkenti Krisztusnak ezt az egyetlen közvetítő szerepét, hanem éppen annak erejét mutatja meg” (LG 60). Ugyanakkor „a Boldogságos Szűz, akit az isteni Gondviselés terve az Ige megtestesülésével kapcsolatban eleve Isten anyjának rendelt, [...] engedelmisségével, hitével, reményével és lángoló szeretetével egyedülálló módon együttműködött az Üdvözítő művével a lelkek természetfölötti életének helyreállításában. Éppen ezért a kegyelem rendjében anyánk” (uo., 61).

A Boldogságos Szűz Máriában az Egyház misztériuma is tükröződik: benne Isten népe saját eredetének, mintaképének és hazájának megjelenítését találja meg. Az Úr anyjában az Egyház saját misztériumát szemléli, nemcsak azért, mert benne találja meg a szűzi hit, az anyai szeretet és a jegyes szövetség mintáját, amelyre meghívást kapott, hanem mindenk-

előtt azért, mert benne ismeri fel saját öskéjét, annak eszményi alakját, amivé hivatása szerint lennie kell.

Amint láthatjuk, a *Lumen gentium* megfogalmazott gondolatok a Szűzanyáról arra tanítanak bennünket, hogy szeressük az Egyházat, és benne Isten eljövendő országának beteljesedését szolgáljuk, ez az ország pedig a dicsőségben valósul majd meg teljesen. Engedjük hát, hogy megszólítson bennünket ez a fenséges mintakép, Mária, a szűz és anya, és kérjük őt, hogy közbenjárásával segítsen válaszolnunk arra, amit példaadásával kér tőlünk: alázatos és tevékeny hittel élelem-e meg az Egyházhoz tartozásomat? Felismerem-e benne a szövetség közösségét, amelyet Isten ajándékozott nekem, hogy válaszoljak végtelen szeretetére? Az Egyház élő tagjának érzem-e magam, az Isten által adott pásztorok iránti engedelmisségben? Úgy tekintek-e Máriára, mint az Egyház mintaképére, kiemelkedő tagjára és anyjára, és kérem-e őt, hogy segítsen Fia hűséges tanítványának lennem?

Testvéreim, a Szentlélek, aki leszállt Máriára, és akit alázattal és bizalommal hívunk segítségül, adja meg nekünk, hogy teljesen megéljük ezeket a csodálatos valóságokat! És miután mélyebben megismertük a *Lumen gentium* konstitúciót, kérjük a Boldogságos Szűzet, hogy esdje ki számunkra ezt az ajándékot: növekedjen mindannyiunkban a szeretet az anyaszentegyház iránt! Így legyen!

Fordította: Tözsér Endre SP

Fotó: Vatican Media

Rácsodálkozni a világra és osztózni ebben másokkal

Találkozás Martos Levente Balázs esztergom-budapesti segédpüspökkel

A 33. Szent István Könyvhét ünnepélyes megnyitóján, május 18-án a Pázmány Péter Katolikus Egyetem dísztermében adták át az idei Stephanus-díjakat. Irodalmi kategóriában lancu Laura moldvai magyar író, költő, néprajzkutató kapta a kitüntetést. Teológiai kategóriában Martos Levente Balázs esztergom-budapesti segédpüspök, biblikus teológus, a Központi Papnevelő Intézet rektora vehette át az elismerést. Vele beszélgettünk tanulásról, tudásról, oktatásról és eddigi munkásságáról.

– Egyetemi oktatóként, frissen kitüntetett Stephanus-díjasként hogyan emlékszik vissza azokra az időkre, amikor kisgyerekként elkezdett iskolába járni?

– Nincsenek igazán jó emlékeim ezekről az évekről, és attól tartok, az akkori tanítóimnak sem rólam. Eszembe jutnak második koromból az írásórák. Rossz volt a helyesírásom, és csúnyán is írtam. Emlékszem, amikor a Mikulás megérkezett az osztályunkba, és egyenként odamentünk hozzá, a tanító néni azt mondta rólam: az osztály esze, kár, hogy olyan rendetlen. Az általános iskola alsó tagozatán és a felső tagozat elején még nem vettem komolyan a tanulást. Hetedik-nyolcadik tájékán jött el a változás ideje. A szüleimmel biciklitúrára mentünk külföldre, és az erről szóló földrajzdolgozatom nagyon jól sikerült. Ekkortájt szerettem meg az olvasást is, Fehér Klára *Négyen meg a Béka* című ifjúsági regénye volt az első olvasmányélményem. Négy gyerekről szól, akik a Béka nevű csónakban hajóznak a Balatonon. Attól kezdve sokat olvastam. És a helyesírásom is javulni kezdett.

– Az esztergomi Temesvári Pelbárt Ferences Gimnáziumba járt középiskolába. Hogyan emlékszik vissza azokra az évekre?

– Nagyon fontos volt számomra, hogy mielőtt a gimnáziumot elkezdtem volna, nyáron részt vettem egy lelkipályakörön. Akkor hirtelen mindent a Jóisten kedvéért akartam csinálni, volt egy nagy belső lelki élményem ezzel kapcsolatban. Esztergomban egészen más világba csöppentem, mint amit addig megszoktam. Negyvennyolc fiú egy osztályban, az évfolyamon kilencvenhatan voltunk. Nagyon elveszettnek éreztem magam. A tanulás megbízható és jól bevált eszközzé lett számomra, rendszeren el lehetett tölteni vele az időt, és megbiztosítottam magam. Rendkívül fontossá vált számomra az irodalom, nagyon szerettem a verseket, elkezdtem szavalni, magyarából versenyekre jártam. A nyelvek közül különösen szerettem a németet. 1988 és 1992

között jártam gimnáziumba. Egyszer elvittek bennünket Németországba, a testvériskolánkban töltöttünk csaknem két hetet. Jó emlékem az is, hogy feljöhettünk Budapestre színházba. A világ kinyílt előttem a gimnáziumi éveim alatt.

– Ha visszatekint az iskoláskorára, vannak olyan tanáregyeniségek, akik eszébe jutnak?

– Az alsó tagozatos tanító néni, akit az előbb emlegettem, valójában szeretettel bánt velem. A gimnáziumban Gärtner Julianna volt a magyartanárom három éven át. Szellemileg tőle kaptam a legtöbbet. Teljesen más típus volt Halmi Vilmos ferences atya, akitől azt tanultam meg, hogy az ember akkor is hat másokra, ha a legkevésbé akarja ezt, akkor is, ha lazának, viccesnek tűnik. A szeretet meg a kölcsönös

– Nagyon szeretem Radnóti verseit. Érettségire kaptam a keresztanyamtól egy Radnóti-kötetet, később kispapként is gyakran forgattam. Mondhatjuk, hogy szívesen olvasom a *Nyugat* költőit. Babits Mihály *Balázsolás* című versét egy szavalóversenyen is előadtam.

– Érettségi után a Szombathelyi Egyházmegye papnövendéke lett, aztán két évet töltött Budapesten, a Központi Szemináriumban.

– Azokban az években sok időt fordítottam a nyelvekre: a görögre, héberre, latinra. Papnövendékként nagy kettősségeket éltem meg. Egyrészt szerettem a közösséget, amelyhez tartoztam, emberileg rengeteget jót kaptam a társaimtól és sokat tanultam tőlük. Pál Feri, Patsch Feri, Káposztássy Béla, Gödölle Marci,

rokonszenv a legjobb ragasztóanyag ahhoz, hogy a diákok tudása alapos és tartós legyen.

– Mi volt olyan kivételes a magyartanárában, hogy máig ilyen jó szívvel emlékszik rá?

– Tiszta lélek volt, és meglátta a művekben a lényegét. Mindez következetességgel, egyfajta szigorral, és mindenre kiterjedő tisztelettel párosult. Érettségi után tizenöt évvel egyszer meghívtam őt Szombathelyre előadást tartani. Óriási élményt jelentett számomra, hogy ugyanúgy beszélt velem, mint amikor a tanítványa voltam. Ugyanazzal a tisztelettel, szeretettel bánt velem fiatal papként, mint tizenéves diákként.

– Kik azok a költők, írók, akik különösen hatottak az életére?

ők voltak akkor a legjelentősebb egyéniségek. Mindegyikük külön világ. Óriási volt bennem a tanulási vágy. Mindig úgy éreztem, hogy a teológiai tárgyak elsajátítása a kötelességem. Szerettem volna megbízhatóan felkészülni, jól teljesíteni teológusként. Ők viszont sokszor visszarángattak, és azt mondták: annyi minden és annyiféle ember van itt, rengeteg lehetőség. Pál Feri például azért tiszteltem, mert nem abban volt renitens, hogy mondjuk elaludt a miséken, vagy hasonló butaságok, hanem abban, hogy kijárt szociális intézményekbe, elfekvőkbe, ahol beteg embereket fürdetett. Meghívta erre a világi évfolyamtársainkat is. Az oktatóinkra, Rózsa Hubára, Vanyó Lászlóra és a többiekre is a legnagyobb tisztelettel gondolok.

– A Központi Szeminárium után Róma, a Collegium Germanicum et Hungaricum következett, illetve a Pápai Gergely Egyetem.

– A Központi Szemináriumban nagyon fontos megtapasztalás volt számomra a közösséghez tartozás érzése. Rómában viszont, a Gregorianán kétszáz ember tanult egy-egy évfolyamon. A Germanicumban nyolcvan, kilencvenen lehettünk. Szerettem tanulni, megérteni dolgokat, de a közösségeknek mindig elsődleges szerepük volt az életben. Hatalmas, nemzetközi csapat jött ott össze, magyarok, németek, horvátok, szlovénok... Néhány professzort a többiekénél jobban kedvelt a diákság. Nagyon szerettem például Ladaria Ferrert, aki a dogmatikát tanította. Az amerikai jezsuita teológusnak, Philip Rosatónak volt egy híres mondása: „A fejem német, a testem amerikai, de a szívem olasz.” Nagyon szerettük Antonio Nitrolát is, aki eszkatológiát tanított. A vizsgán nézegette a kis kártyámat, hogy Szombathelyről jövök, és lassan rájött, hogy Mindszenty bíboros pályája indult innen. Később a Pápai Biblikus Intézetben is találkoztam feledhetetlen tanáregyenységekkel. Szívesen hallgattam Jean-Louis Ska, a nyugodt, megfontolt belga jezsuita professzor narratív elemzéssel kapcsolatos előadásait, később is nagy hasznát vettem ezeknek. Hozzá képest a másik végetlet Jean-Noël Aletti biblikus professzor jelentette, aki úgy magyarázott, mint egy szenvedélyes korzikai; nála írtam a licenciámat.

– Saját választása alapján kezdett biblikumot tanulni?

– Mindig olyasmit szerettem tanulni, amiben szerephez juthattak a nyelvek. Mire eldöntöttem, hogy szívesen foglalkoznék dogmatikával, addigra a megyéspüspököm azt mondta, inkább válasszam a biblikumot. Nem bántam meg. Így jutottam el Jeruzsálembe egy tanulmányi félévre, a Biblikus Intézet ajánlásával.

– Mit jelent a munkásságában, hogy hosszabb időt tölthetett Rómában?

– Egyfelől mindig ott volt a szívemben, hogy mivel sokat kaptam, így felelősséggel tartozom azért, hogy sokat is adjak. Lehet, hogy néha túlzásba is viszem. A római években volt bennem egyfajta igyekezet: mindent összegyűjteni, megérteni, átlátni, kapcsolódni másokhoz – emberekhez, más nemzetekhez –, és amit lehet, hazahozni. Róma nagyon nagy tágasságot adott, és óriási élményt jelentett. Bizonyos értelemben pedig feladat is volt számomra egy közösséget alkotni a német, horvát, szlovén társakkal.

– Úgy tartják, Rómában mindenkinek van egy „házája”, egy olyan hely, ami különösen kedves a szívének. Önnek is van ilyen?

– Kettő is. Az egyik a Szent Kelemen-bazilika a különleges rétegeztségével, három szintjével, melyeken át visszalépegethetünk a múltba: a legfelső szint a mai bazilika, alatta ott van a kora középkori templom, a mélyben pedig az ókori Mithrász-szentély. A másik kedves helyem pedig a Szent Pál-bazilika a maga tágasságával, távlatos szépségével, ugyanakkor otthonosságával.

– Mikor kezdte el azt érezni, hogy a biblikumot már nem csak tanulja, hanem szereti is?

– Amikor a jeruzsálemi félév után visszatértem Rómába, írtam egy kis dolgozatot Mózes énekéről, a *Kivonulás könyve* 15. fejezetéből. Benne volt, amit Jeruzsálemben elsajátítottam, és az is, hogy milyen kapcsolódásai vannak a feltámadáshoz az exodusnak, annak a csodának, hogy megszabadultunk. A *Szentírás* számomra egy olyan találkozási hely, titokzatos erdő, ahová belépve rácsodálkozhatunk sok mindenre. Nagyon jól emlékszem azokra a hosszú délutánokra, amikor héber szövegeket szótáraztam. Ma már a digitális eszközökkel sokkal gyorsabban megy ez. De az eredeti szövegek tanulmányozásán keresztül megtapasztalhattam, milyen az, amikor egészen közel kerülünk egy-egy szóhoz, kifejezéshez, vagy a szavakon keresztül ahhoz az önmagában nagyon is rejtélyes világhoz, ami a *Szentírásban* jelen van.

– Szinte minden tudományos fokozatot megszerzett a szakterületén. Hosszú ideig tanult, most pedig már jó ideje tanít. Oktatott a Brenner János-főiskolán, a Pázmány Hittudományi Karán és sok más helyen. Hogyan éli meg, hogy átkerült a katedra másik oldalára?

– Nagyon hálás vagyok azért, hogy a fiatalok meghallgatnak. Tanítás közben lassan rájöttem, milyen jó később is találkozni a hallgatókkal. A tanultak és a közösen felfedezett igazságok mentén kapcsolatban tudunk maradni egymással. Eszembe jut az is, amikor az egyik oktatói megbízatást már nem fogadtam el, mert úgy éreztem, ez a feladat már nem férne bele a napaimba. Arra gondoltam: olyan sok rossz órát tartottam, nem akarom növelni ezek számát. Megvannak tehát a határok. Meg kell érezni, mi az, amit még elvállalhatunk, és mi az, amit már nem. Abban reménykedni azonban, hogy bizonyos kérdésekre együtt csodálkozhatunk rá a hallgatókkal, nagyon szép és örömteli érzés.

A biblikus tárgyak tanításánál kiemelt jelentőségük van az alapoknak. Tudást akarunk átadni, és úgy érzem, csak lassan jutunk el odáig, hogy szemléletet igyekezzünk kialakítani a hallgatókban, illetve hogy a felfedezés öröme, a kíváncsiság felkeltése legyen a célunk. Olyan sokszor tanítottam már az alapvető dolgokat, és nagyon szeretném, hogy eljussunk a lényeghez, ahhoz, hogy a hallgatók a *Szentíráshoz* mint Isten élő szavához közelítsenek. Hiszen az hozzájuk is szól, kérdéseket tesz fel nekik, s emellett újra és újra találkozási lehetőséget kínál számukra. Így aztán ők is meghívhatnak másokat.

– Vannak olyan ismeretek, amelyekhez a tanítás révén jutott el Istennel kapcsolatban?

– Mindenképpen. Tanárként sok olyan tudást is meg kellett szereznem, amit korábban nem tanítottak nekünk, diákoknak, nekem viszont tanítanom kellett.

– Volt olyan konkrét téma, amellyel kapcsolatban a katedrán nyílt meg Ön előtt egy addig rejtett valóság, tudás?

– Az ilyenfajta élmények gyakran tanulmányok megírásához kapcsolódnak. Egyszer kértek tőlem egy tanulmányt a *Pannonhalmi Szemlébe* a türelemmel kapcsolatban. Meglepett, mennyire összekapcsolódik az, ami az életben éppen aktuális és amit a *Szentírásban* ezzel egy időben felfedezek. Érdekes volt ez az együttállás. Amikor illet tapasztalok, végiggondolom, mi az, amit ebből másoknak is tovább tudok adni. Emlékszem egy másik esetre is, akkor a halászatról írtam. A munka során olyan kor- és kultúrtörténeti összefüggések kerültek felszínre, amelyek a szentíráskutatók számára biztosan evidensek, de nekem akkor a felfedezés öröme jelentették. Nagyszerű érzés benne lenni egy témában, elmélyülni benne, és a könyveken keresztül rácsodálkozni egy múltbeli világra, aminek megvan a maga rendkívüli jelentősége. És külön öröm, ha másokkal osztozni tudok ebben.

– Ha rátekin az eddigi munkásságára, a szakterületéhez kapcsolódóan mely bibliai könyvek, szerzők tanulmányozásával töltött sok időt?

– Kezdetben Szent Pál apostollal foglalkoztam leginkább, a korintusi levélről írtam a doktori disszertációm. A habilitációmban az *Ó- és Újszövetség* kapcsolatát vizsgáltam a rómaiakhoz és a galatákhoz írt levelekben, főleg a zsoltaírdézetekre vonatkozóan. Ezt követte *Márk evangéliumának* elemzése, az egész könyvet végigvettem kommentár formájában. Tudományos értelemben ez a két mély forrás az, ami elsődlegesen meghatározó számomra.

– Ha most hirtelen valami csoda folytán sok ideje lenne arra, hogy kutasson, írjon, mivel foglalkozna a legszívesebben?

– Először kiegészíteném a félig létező jegyzeteimet a biblikus teológiáról. Szívesen írnék még a *Római levélről*. Aztán talán kutatnék az egzegézis és a pszichológia összefüggéseiről. Gondolok itt a történeti pszichológia biblikus vetületeire, a traumák szerepére, a közösségek elszennvedett traumáira, amelyek a szövegekben időnként felsejlenek. A mai ember annyira szeretné megérteni önmagát is, és kétségtelen, hogy

a *Szentírást* olvasva önmagunkat is kérdezzük a saját történetünkről.

– Tudományos pályájának egyik csúcspontjaként tekinthetünk arra, hogy tagja a Pápai Biblikus Bizottságnak, része lehet az Egyház tanításának alakításában. Mit jelent Önnek ez a szolgálat?

– Ha őszintén akarok válaszolni, akkor azt kell mondanom, hogy rettenetesen sok kihívást jelent. Amikor kineveztek a bizottságba, valaki azt mondta: máról holnapra nem lett nagyobb a tudásod, mégis nagyobb a felelősséged! Van azért ennek egy ilyen terhe is. De hiszem, hogy a Pápai Biblikus Bizottság tagjai között is lennie kell egy legkisebbnek. Magyarországon és a német nyelvterületen nagyon nagyra tartjuk az akadémiai teológiát, azt a precíz, tisztázott módszertani alapokon nyugvó teológiai megközelítést, ami a biblikumban érvényesül. A világon sok helyen azonban komoly lekipásztori, emberi figyelemmel párosítják ezt az akadémiai igyekezetet. Különösen az utóbbi időben a bizottság munkájában erősen érzékelhető, hogy olyan szövegeket szeretnénk létrehozni például a betegség és a szenvedés témájával kapcsolatban, amelyek a humán tudományokkal folytatott párbeszédben születnek meg. Látom, hogy a kollégák számára nem valami „luxusnak” tűnik, hogy bár biblikusok, azért még erre is figyelnek, hanem nagyon mély elkötelezettséget éreznek ez iránt.

– **Hogyan fogadta, hogy idén Önnek ítéltek a Stephanus-díjat?**

– Meglepett és jólesett. Annak a hagyományos értékre méltán büszke magyar katolikus közösségnek az elismerését látom benne, amelyik a II. Vatikáni Zsinat tanítását fokozatosan, de alaposan megértette, elsajátította, gyakran külföldi szerzők művein keresztül megismerte. Ez az értéket őrző hívő- és teológusközösség mentes a szélsőségektől, váratlan, meglepő lépések nélkül, de mindig előre akar haladni.

– **Mentálhigiénét is tanult, amelyben kulcsfontosságú az önreflexió. Ha önmagára, a munkásságára reflektál, hogyan fogalmazná meg tudományos szolgálata ars poeticáját?**

– Amikor a világról tanulunk, magunkról is tanulunk. Ha igaz, hogy az egészen kicsi gyerek csak fokozatosan tudja elkülöníteni azt, ami ő attól, ami nem ő, akkor úgy vélem, életünk végéig kihívást jelent, hogy komolyan rá tudjunk csodálkozni a világ objektív valóságára. A csodálkozás, a tisztelet, a szeretet éppen akkor születhet meg, amikor a világnak ezt az önmagában lévő valóságát, a másik embernek ezt a titokzatos egyediségét el tudjuk fogadni. A tanulás számomra ilyen értelemben újra és újra egyfajta gyakorlat. Jó esetben kicsit olyan, mint valami meditatív, szemlélődő figyelem, amelyben megpihenhetünk, és amelyből ugyanakkor váratlan pillanatokban aktivitás, lendület, szenvedély születhet, ami másokat is magával ragad.

Kuzmányi István, Bodnár Dániel

Fotó: Merényi Zita (archív)

Megköszönték Michael W. Banach nuncius szolgálatát

Ülésezett a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) 2026. június 2–3-án tartotta nyári rendes ülését. A püspökök testülete a szokásoknak megfelelően az MKPK budapesti székházában gyűlt össze.

Az ülésen részt vett Michael W. Banach érsek, Magyarország apostoli nunciusa is. Nuncius úr az ülésen személyesen is tájékoztatta arról a püspököket, hogy XIV. Leó pápa új feladattal bízta meg, Argentína nunciusa lesz. A püspökök megköszönték nuncius úr négyéves magyarországi szolgálatát. Felelevenítették Ferenc pápa 2023-as magyarországi apostoli látogatását, melynek megszervezésében és lebonyolításában jelentős segítséget nyújtott Michael W. Banach. Új szolgálatához Isten áldását kérték az MKPK tagjai.

A püspökök örömmel köszöntötték Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek urat, aki betegségéből lábadozva tudott ismét bekapcsolódni az MKPK munkájába.

Az MKPK tagjainak ad limina apostolorum látogatása Öszentsége XIV. Leó pápa külföldi útja miatt egy héttel az eredetileg tervezett időpont előtt, 2026 november 3–7. között lesz Rómában. A látogatás keretében november 5-én XIV. Leó pápa audiencián fogadja a magyar püspököket. A látogatás során az MKPK tagjai felkeresik a meghatározott vatikáni hivatalokat, ahol az illetékes tisztségviselővel tekintik át a Magyar Katolikus Egyház helyzetét az adott szakterületeken. A hét folyamán kedden és csütörtökön reggel a Szent Péter-bazilikában, szerdán reggel a Santa Maria Maggiore-bazilikában, pénteken délután a Falakon kívüli Szent Pál-bazilikában, míg szombaton reggel a Lateráni Szent János-bazilikában lesz magyar nyelvű szentmise, más-más főcelebráns vezetésével. Terveik szerint felkeresnek több magyar vonatkozású helyszínt is Rómában.

Személyi kérdésekben az alábbi döntések születtek: A Központi Papnevelő Intézet új spirituális Császár István lesz. A *Vigília* felelős kiadója a következő öt évben is Gájer László atya lesz. A PPKE-HTK új dékánja a következő két esztendőben szintén Gájer László lesz. A PPKE-HTK Öszövetségi Szentírástudományi tanszékének új vezetője Racs Csaba lesz. A Mátraverebély-Szentkút Nemzeti Kegyhely igazgatói pozíciójában megerősítette Kárpáti Kázmér OFM atyát.

Az MKPK további döntései: A Magyarországon működő szerzetesrendekkel közös munkacsoport megalakulását kezdeményezi, melynek feladata, hogy működésüket, jogi és gazdasági ügyeiket tanácsadással segítse. Támogatja, hogy minden egyházmegyébe

missziós referens kerüljön kinevezésre. Az állandó diakónusok kapcsán egy országosan egységes szabályzatot alakítanak ki.

A Püspöki Konferencia tagjai folytatták az *Igazságosabb és testvériesebb világot* című, 1996-ban megjelent körlevél 30. évfordulójára tervezett új körlevél kiegészítését. A körlevélben többek között szó lesz a mai magyar társadalomról az evangélium fényében: szegénységről, leszakadó néprétegekről, családról, a demográfiai nehézségekről, az egészségügyről, a média helyzetéről, a fiatalok Egyházhoz való viszonyáról, a digitális világ kihívásairól. Szólni fog nemzetünk lelki állapotáról, spirituális helyzetéről és arról, hogyan látjuk ezekből a helyzetekből a kiutat.

A püspökök testülete 2027-re meghirdette a hivatás évét. Az eseménysorozat ünnepi megnyitója december 12–13-án lesz a Szombathelyi Egyházmegyében. December 12-én este gyertyás körmenet lesz Boldog Brenner János vértanúságának helyszínén, majd másnap Szombathelyen, az egyházmegyei ünnepségsorozat keretei között hivatalosan is megnyitják a hivatás évét.

2026. szeptember 18–20. között kerül megrendezésre Katolikus Társadalmi Napok, azaz a KATTÁRS. Az idei esemény házigazdája Kaposvár lesz. A rendezvény jelmondata: „Egy hétféle, amely megérinti a szívet.”

A mohácsi csata 500. évfordulóján, 2026. augusztus 29-én a mohácsi Magyarok Nagyasszonya-templomban (Fogadalmi emléktéplomban) közösen mutatnak be szentmisét az MKPK tagjai.

A püspökök testülete ezúton szeretne köszönetet mondani mindazoknak, akik személyi jövedelemadójuk egyházi 1 százalékával a Magyar Katolikus Egyház szolgálatait támogatták.

Forrás: MKPK Sajtószolgálat

Fotó: MKPK

Akikre Krisztus rábízta magát

(Mt 9,36 – 10,8)

Június közepére különös fáradtság telepszik az emberre. A tanév utolsó heteiben már nehezebben indulnak a reggelek, hosszabbnak érződnek a megbeszélések, szétesik a figyelem az osztálytermekben, megkopik a türelem az otthonokban és a munkahelyeken, miközben egyre több beszélgetés végződik ugyanazzal a félmondattal: „csak jussunk el a nyárig”. Közben minden működik tovább: megírjuk a leveleket, bevásárolunk, ügyeket intézünk, próbáljuk kézben tartani az életünket, mégis van az egészben egy lassú széthullás. Nem látványos összeomlás ez, inkább olyan érzés, hogy belül már nem vagyunk egészen jelen ott, ahol éppen vagyunk.

Az evangéliumban Jézus valami hasonlót lát meg az embereken. Nem egyszerűen szegényeket vagy vallási szempontból tudatlan tömeget lát maga előtt, hanem kimerült embereket, akik elveszítették a belső

Az evangélium nem idealizálja az apostolokat. Nem kész szentekként állnak előttünk, hanem olyan embereként, akikben egyszerre van jelen a hűség és az árulás, a nagylelkűség és a félelem, és mégis rájuk bízta Krisztus az örömhírt.

Jézus nem azért küldi ezeket az embereket, mert hibátlanok, hanem azért, mert számít rájuk. A meghívás nem jutalom a tökéletességért. Krisztus nem egy feddhetetlenekből álló közösséget alapít, hanem olyan embereket küld, akik útközben értik meg a saját gyengeségüket is.

Ez különösen kijózanító lehet egy olyan korban, amely egyszerre vár el magabiztosságot, hatékonyságot és állandó önkontrollt. Könnyen kialakul bennünk az az érzés, hogy előbb rendbe kell tennünk magunkat, előbb alkalmassá kell válnunk, és csak utána következhet Isten. Az evangélium logikája azonban éppen fordított. Jézus nem a tökéletes em-

iránytűjüket. „Olyanok voltak, mint a pásztor nélküli juhok.” A pásztor nélküli nyáj előbb-utóbb szétszéled, elindul minden irányba, végül pedig elvész. Krisztus tekintete azért megrendítő, mert pontosan látja az ember állapotát, és nem fordítja el a fejét.

Ezután azonban nem valami nagyszabású terv következik, hanem tizenkét név felsorolása. Máté, a vámos, akit sokan saját népe árulójának tartottak. Péter, aki később egy szolgálólány kérdéséről is megijed. Tamás, aki nehezen hisz. Júdás, aki végül pénzért adja el mesterét.

bereket hívja meg, hanem azokat, akik hajlandók elindulni vele együtt.

Az apostolok kiválasztása ezért nem elsősorban róluk mond el valamit, hanem Krisztusról. Arról, hogy nem fél törekény emberekre bízni magát, még akkor sem, ha tudja, hogy olykor félni fognak, elfáradnak vagy elbuknak. És ez a mi reményünk is: hogy Isten nem akkor kezd számolni velünk, amikor végre összeszedettek és feddhetetlenek leszünk, hanem már most, ebben a sokszor széteső, töredezett életben is.

Monostori László

PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

Az Eucharisztia tisztelete

(170/12c)

A diakónusok szentelése során is szó esik szolgálatuk sarokköveiről, amelyekről a *Redemptionis Sacramentum*, valamint a *Lumen gentium* kezdetű dokumentumokban olvashatunk. Elsősorban az Egyház szolgálatára, a papi rend segítésére és a keresztény nép javára gyakorolják tisztségüket, alázatos szeretettel. A szentelés szertartása során a püspök a következőket kérdezi a szentelendőtől: „Akarjátok-e a hit titkát (mysterium fidei) – amint az Apostol mondja – tiszta lelkiismerettel megőrizni, és ezt a hitet az Evangélium és az Egyház hagyománya szerint szóval és tettel hirdetni?” Valamint: „Akarjátok-e életmódokat Krisztus példájához szüntelenül igazítani, akinek Testét és Vérért az oltáron érinteni fogjátok?”

A felszentelő imában a következők hangoznak el: „e kiválasztott férfiakra imádság és kézzel való szolgálattal bízták (mensarum ministerium)”, majd ezzel szerves egységben a szertartás a liturgikus dimenziót is megnyitja: „akik majd szent oltárodnál szolgálnak (quos tuis sacris altaribus servituros)”.

Mindezeket megvilágítják a püspök homíliájának sorai: „A Szentlélek ajándékától megerősítve a püspökök és presbitériumának nyújtanak segítséget, az ige, az oltár és a szeretet szolgálatában mindenkinek szolgálói lesznek. Miután az oltár szolgálói lettek, hirdetni fogják az Evangéliumot, előkészítik az áldozati adományokat (sacrificium), s az Úr Testét és Vérért kiszolgáltatják a híveknek. (...) A még az apostoloktól örökölt kézzel való felszentelés és az oltárhoz szorosabban fűződve, a püspök vagy a plébános nevében a szeretet szolgálatát fogják ellátni.”

Mindezek alapján felhívnam a figyelmet a *mysterium fidei* kifejezésre. A liturgikus szövegek közvetlenül Szent Pálra (vö. 1 Tim 3,9), valamint az evangéliumra és az Egyház hagyományára utalnak. Ebben a kontextusban a hit titka a Krisztusban kapott teljes kinyilatkoztatás, amelyet az Egyház sértetlenül őriz és ad tovább. Ez nem emberi találmány, hanem ránk bízott kincs (*depositum fidei*), amelyet a diakónusnak szavával és tetteivel hirdetni kell. Bár a *mysterium fidei* kifejezés a hitvallásra utal, a liturgia összekapcsolja azt az oltárszolgálattal: „akik majd szent oltárodnál szolgálnak”, és „akinek Testét és Vérért az oltáron érinteni fogjátok”. A hit titka így az oltár kontextusában elméletből eseménnyé válik, Eucharisziává, Krisztus áldozatává (*sacrificium*), ami valóságosan jelenvalóvá lesz az oltáron, s amelyet a diakónus készít elő és oszt ki a híveknek. Végül a liturgikus szövegek megkövetelik, hogy a diakónusok ezt a titkot „tiszta lelkiismerettel” (*in conscientia pura*) őrizzék meg, és „szóval és tettel” hirdessék a szeretet szolgálatában (*ministerium caritatis*). A hit titka tehát nem maradhat elvont elmélet, hanem a diakónus saját életmódja válik a titok hordozójává, amikor Krisztus, a Szolga példáját követi. A diakónusi szolgálat lényegét ezért nem a pusztá funkcionális struktúrákban találjuk, hanem abban a mély belső egységben, amely az Igét összeköti az Agapéval. Amikor a szertartás a *mysterium fidei* megőrzéséről kérdez, nem intellektuális elméletre utal, hanem a megtestesült Titokra, aki az oltáron önmagát adja. A diakónus, aki érinti az Úr Testét és Vérért, több mint egyszerű szociális munkás (*mensarum ministerium*), ő a liturgikus misztérium őrzője. Az Ige hirdetése és a caritas gyakorlása az oltárból fakad, és oda is tér vissza. A *conscientia pura* – a tiszta lelkiismeret – az a belső liturgikus tér, ahol a hit titka képessé válik arra, hogy *verbo et opere*, szóval és tettel átalakítsa a világot. A szeretet szolgálata így válik Krisztus követésévé, aki nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon. A diakónus az Egyház szívében a térdeplő teológia és a cselekvő szeretet élő ikonja.

Sztankó Attila

Evangélium és liturgia

(23.)

Az egyházi év csendesebb időszakában haladunk most előre. Eljutotunk a pünkösd utáni harmadik vasárnaphoz. Amint az előzőekben már szó volt róla, az ebbe az időszakba eső vasárnapoknak nincs külön nevük vagy elnevezésük: a Bizánci Egyházban egyszerűen csak a soron következő „pünkösd utáni vasárnapnak nevezzük”. A liturgikus szövegekben is előre haladva a második hang anyagához, vagyis szövegegységéhez jutottunk el, ami majd nyolc hét múlva kerül használatba a körforgás révén. A mostani evangéliumi szakasz szövege – egy bevezető rész után – a gondviselésről szól (Mt 6,22–33). Most ezt próbáljuk meg értelmezni az erre a vasárnapra eső liturgikus szövegek fényében, három szempontot emelve ki a tartalmas mondanivalóból.

Világosság. Jézus ezzel kezdi a tanítását. Nemcsak általánosságban beszél a világosságról, hanem egészen személyesen megszólítva az embert: „Ha szemed ép, egész tested világos” (Mt 6,22). Tudjuk a fizikából, hogy milyen fontos a fény. A tárgyakat azért látjuk, mert visszaverődik róluk a fény. Sötétben ezért nem lehet látni, és tájékozódni sem. De most, Jézus szándéka szerint, emelkedjünk egy magasabb szintre! Hitünkben is csak úgy tudunk eligazodni, ha a szemünk ép, ha a (benső) látásunk egészséges. Mert különben sötétben maradunk, és jaj nekünk. Nem engedhetjük meg, hogy vakok legyünk, mert könnyen gödörbe esünk (vö. Mt 15,14). Ámde Jézus – egyik énekünk szerint – feltámadásának fényével „a világ határait megvilágosította”. S milyen szép a reggeli istentiszteletnek az ide illő gondolata: „a te világosságodban látjuk meg a világosságot”. Mert egy másik liturgikus szöveg szerint: „Te vagy az elhomályosultak világossága.”

Bizalom. Jézus több példával világítja meg a gondviselést, majd így foglalja össze a lényegét: „Ne aggódalmaskodjatok hát!” (Mt 15,31) Vagyis legyen bennetek bizalom Isten iránt! Sőt! Máshol saját magáról is mondja: „Bízatom, én legyőztem a világot!” (Jn 16,33) Tényleg nincs miért aggódnunk: Isten végtelen szeretete eláraszt bennünket. Jézus pedig a végletekig, a haláláig elmenő szeretetével megváltott minket. Szabad-e ezek után aggódalmaskodnunk bármiért is? Nem sokkal inkább az Istenszülő Szűz Mária bizalmával kell fordulnunk hozzá? Úgy, amint a vecsernye utolsó énekében találjuk: „anyai bizalommal viseltetel iránta”.

Igazság. Milyen nagyszerű módon zárja Jézus a gondviselésről szóló tanítását! Az aggódalmaskodás helyett „elsősorban az Isten országát és annak igazságát keressétek, s ezeket mind megkapjátok!” (Mt 6,33), vagyis mindazt, ami szükséges. Visszatérve az első mondathoz: „sötét szemünkkel” sajnos nem mindig látjuk az igazságot. Pedig Jézus maga az út és az élet mellett igazság is (vö. Jn 14,6). A legnagyobb igazság pedig az, hogy megváltotta a világot, megváltott bennünket is. Így énekelünk erről: „isteni lényednél fogva irgalmas, kegyelmes és könyörülő vagy”, azért, mert „üdvözíteni akartad mindazokat, kikért megtestesülvén emberé lettél”. Milyen jó tudni, hogy nemcsak akarta, hanem végbe is vitte!

Köszönjük a gondviselését!

Ivancsó István

Árpád-házi Boldog Jolán

Június 15.

nevelése mellett szeretetszolgálatokkal teltek: segítette a templomokban, kórházakban, és betegeket, árvákat, szegényeket gondozta a rokonságába tartozó asszonyok példáját követve.

Amikor Boleszló az egyik csatából halálos sebbel tért vissza, Jolán áldozatosan ápolta, támogatta. Férje vagyonát halála után felosztotta az Egyház és rokonai között, majd visszatért a krakkói udvarba Kingához.

Apja IV. Béla, anyja a konstantinápolyi császári családból származó Laszkarisz Mária, nagynénjei Árpád-házi Szent Erzsébet és Prágai Szent Ágnes, nővére Boldog Kinga, húga Árpád-házi Szent Margit, unokatestvérei pedig Boldog Gertrúd és Boldog Szalóme voltak.

Szülei a tatárjárás idején Krakkóba vitték, és nővére, Kinga, Boleszló lengyel király felesége gondjaira bízta. Jolán szent életű nővérében példaképére talált. 1256-ban feleségül ment Boleszló kaliszi és gnieznói herceghez, akit a nép a jámbor jelzővel illetett. A férj hazájába, Nyugat-Lengyelországba költöztek. Huszonhárom éven át éltek szép, szeretetteljes házasságban. Jolán napjai három gyermeke (Hedvig, Anna és Erzsébet)

Miután ő is megözvegyült, a két nővér az ószandeci klarissza kolostorba költözött, ahol tizenkét évet töltöttek. Kinga halála után, 1292-ben Jolán átmént a gnieznói kolostorba, amelyet még férje alapított. Apátnővé választották, de továbbra is szerényen élt. Krisztus gyakran megjelent neki látomásaiban, egy legendája szerint az Úr még halála napját is előre megmondta neki.

A Jolán név a Jolanda magyar változata, amely csak a XVIII. századtól létezik; jelentése: a viola virága.

A szent ábrázolásai: királynéi vagy szerzetesi öltözetben, rózsafüzérrel, koronával, kereszttel, betegápolás vagy alamizsnálkodás közben, Jézussal és Máriával.

L.K.

A HÉT LITURGIÁJA

A év

JÚNIUS 14., ÉVKÖZI 11. VASÁRNAP (Vazul, Hedvig) – Kiv 19,2–6a (*Papi királyságom és szent népem lesztek.*) – Róm 5,6–11 (*Ha Fia halála által kiengesztelődött velünk az Isten, mennyivel inkább megszabadulunk most, az ő életébe oltva.*) – Mt 9,36 – 10,8 (*Jézus összehívta tizenkét tanítványát, és téríteni küldte őket.*) – **Zsolozsma:** III. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 227 – EE 588, Ho 227 – EE 143, Ho 134 – EE 595, Ho 152 – EE 189.

JÚNIUS 15., HÉTFŐ – Árpád-házi Boldog Jolán szerzetesnő emléknája (Vid, Kerszcencia) – 1Kir 21,1–16 – Mt 5,38–42.

JÚNIUS 16., KEDD (Jusztina, Ajtony) – 1Kir 21,17–29 – Mt 5,43–48.

JÚNIUS 17., SZERDA (Laura, Adolf, Marcián) – 2Kir 2,1.6–14 – Mt 6,1–6.16–18.

JÚNIUS 18., CSÜTÖRTÖK (Arnold, Levante) – Sir 48,1–15 – Mt 6,7–15.

JÚNIUS 19., PÉNTEK – Szent Romuald apát emléknája (Gyárfás, Julianna) – 2Kir 11,1–4.9–18.20 – Mt 6,19–23.

JÚNIUS 20., SZOMBAT (Rafael, Florencia) – 2Kron 24,17–25 – Mt 6,24–34.

JÚNIUS 21., ÉVKÖZI 12. VASÁRNAP (Gonzága Szent Alajos szerzetes, Lujza, Leila) – Jer 20,10–13 (*Megszabadította a szegénynek lelkét a gonoszok kezéből.*) – Róm 5,12–15 (*A kegyelem hatása nem olyan, mint a bűnbeesésé.*) – Mt 10,26–33 (*Ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg!*) – **Zsolozsma:** IV. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 227 – EE 593, Ho 227 – EE 143, Ho 140 – EE 597, Ho 273 – EE 190.

Placid atya embersége és szellemi öröksége

Egyháztörténeti konferencia Pannonhalmán

2026–27-ben három jelentős, Olofsson Placid bencés szerzetessel kapcsolatos jubileumról emlékezünk meg: születése 110., letartóztatása 80. és halála 10. évfordulójáról. Ezekhez kapcsolódva szervezetek egyháztörténeti konferenciát június 4–5-én a Pannonhalmi Főapátságban.

A Pannonhalmi Főapátság, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) és a kereszténység történetével foglalkozó Commission Internationale d'Histoire et d'Études du Christianisme nemzetközi szervezet magyar nemzeti bizottsága szervezésében megtartott egyháztörténeti konferenciát Hortobágyi T. Cirill OSB pannonhalmi főapát nyitotta meg.

„Számunkra, bencések számára Placid atya mindenekelőtt rendtárs, szerzetestestvérünk – ugyanazokra a fogadalmakra mondott igent, és ebből a monostorból indult el életútjára. Ezért emlékezete nem csupán történelmi vagy intézményi kötelesség számunkra, hanem személyes ügy. Egy közöttünk élő ember volt: derűs, jó humorú, érdeklődő, barátságos, figyelmes testvér (...) Mi kincsnek tartjuk őt.”

A főapát a Gulagon tíz éven át raboskodó, életének 101. évében elhunyt szerzetesre emlékezve elmondta: Valami olyasmit őrzött és sugárzott, ami ritka ajándék: a megpróbáltatásokon át megtisztult emberséget. Aki találkozott vele, nem a Gulag foglyát látta benne, hanem azt az embert, aki a szenvedés ellenére megőrizte a humorát, a reményét és az emberek iránti bizalmát (...) történeteit hallgatva az ember egyszerre tudott nevetni és elgondolkodni.

Talán ez volt egyik legkülönlegesebb adottsága (...), nem a gyűlöletet vagy a keserűséget adta tovább, hanem az emberi méltóság erejét. Nem hallgatta el a rosszat, hanem megmutatta, hogy a rossz nem képes minden körülmények között győzni. Gyakran emlegette sajátos huncut mosollyal: »Én még élek, de hol van a Szovjetunió?«

Hortobágyi T. Cirill OSB ugyanakkor rámutatott: „Placid atya személye túlmutat saját közösségén. Élettörténete az egyháztörténet, a magyar történelem és a nemzeti emlékezet része lett (...), és sokat elárul a diktatúrák természetéről, amelyet nem lehet pusztán statisztikákból vagy politikai elemzésekből megérteni. Az emberi sorsok hozzák közel hozzánk azt, hogy mit jelentett a szabadság elvesztése, a kiszolgáltatottság, a félelem vagy éppen az ellenállás.”

Az emberi lélek szabadsága

Placid atya hűséges maradt önmagához, a küldetéséhez, a hitéhez és embertársaihoz. Életpéldája ékes bizonyítéka annak, hogy „az emberi lélek szabadságának vannak olyan mélységei, amelyeket még a legkegyetlenebb rendszerek sem tudnak teljesen birtokba venni”.

Földváryné Kiss Réka, a NEB elnöke bevezetőjében elmondta, hogy Placid atya 1938 és 1945 között írt naplóját idén tervezik megjelentetni, illetve a bencés szerzetesről szóló – a hagyatékán alapuló – kiállításon is dolgoznak, amelyet majd jövőre nyitnak meg. A NEB elnöke emlékeztetett: a kommunista diktatúra idején „nem mindenkinek sikerült a túlélés, sem konkrét, sem átvitt értelemben. Az, hogy

ki mikor milyen döntést hozott, hogyan vált áldozattá, együttműködővé, azt az élethelyzete egészének tükrében szabad, de ugyanakkor kell is mérlegre tenni.

Kétszáz ezer magyar ember nem élte túl a Gulagot, ő túlélte, és ez az Ūristen kegyelme volt. Emberi méltósággal, másokat segítve élt a nehéz években, és azt látjuk, hogy nagyon sokan a maguk szintjén hasonlóképpen tudtak élni a belső szabadságukkal. Amit Placid ránk hagyott, az elsősorban az, hogy miként lehet minderről beszélni, anekdotává nemesítve (lásd örömolimpia) vagy a túlélés négy szabályába sűrítve.

Egy hitben járó szerzetes és tanárember a nyelvi készségével úgy tudta megformálni a történeteket, hogy az mások számára is üzenetértékű legyen. Ezekből az üzenetekből táplálkozhatunk, és hálások lehetünk az ő életéért, valamint azért is, hogy ezek a történetek megmaradtak. Mert segítenek a nagyon nehéz múltunkkal való megértő – de az igazságot szemünk előtt tartó – szembenézésben, a közös gondolkodás, beszéd, nyelv formálásában, hiszen erre nagy szükségünk van” – hangsúlyozta Földváryné Kiss Réka.

A konferencián Ásványi Ilona, a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár igazgatója tájékoztatta a jelenlévőket arról, hogy a főapátság és a NEB 2025. szeptember 24-én kötött megállapodást Olofsson Placid bencés szerzetes tárgyi és szellemi hagyatékának ápolására, feldolgozására és bemutatására, de már 2023-ban körvonalazódni kezdett a „Placid atya-projekt”, melynek célja „a szerzetes életútjának tudományos feldolgozása, vagyis alakja és emlékezete történettudományi igényességű objektív megrajzolása, széles körű ismeretterjesztő megőrzése (kiemelten az oktatásban), valamint lelki és szellemi spirituális

örökségének összegzése és megóvása, hogy emlékezete valóban élő, eleven maradjon”.

Placid atya naplója és az édesapja feljegyzései

A hagyatékot a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár Benedictina-gyűjteményében őrzik. Placid atya 2017. január 15-én hunyt el; „könyvtári” hagyatéka 2022 nyarán került Pannonhalmára, amit már 2023 elején a NEB két kutatója, Soós Viktor Attila és Wirthné Diera Bernadett elkezdett feltárni és kutatni.

Ásványi Ilona részletesen beszélt a gazdag hagyatékról. A dobozokban személyi iratok, a családra vonatkozó dokumentumok találhatók, köztük az Olofsson névvel kapcsolatos családja; a szerzetes testvére, Juszina (a családban Bubus) okmányai, valamint egy különlegesség: Placid atya gyermekeivel tanúskodó napló, amelyet az édesapja írt. Az előadó a diákevekre vonatkozó dokumentumok közül kiemelte Placid atya naplóját a cserkészletről, a cserkészteborozásokról készült rajzokat, festményeket, vagy a doktori dolgozata kéziratait.

A könyvtárigazgató emlékeztetett a szerzetes fogsága előtti életének fő mozzanataira: szerzetesség-papság, tanárság, tábori lelkészi szolgálat, lelkipásztorkodás. „Az utóbbiban sajátos tónust kap a szociális érzékenység.” A hagyatékban fellelhetők a teológusok első gyakorlati szociális tanfolyamával (erről Soós Viktor Attila tartott előadást a konferencián) kapcsolatos dokumentumok.

Placid atya naplójából kiderül, hogy rendszeres kapcsolatot ápolt az egyház szociális küldetését szolgáló Szociális Testvérek Társaságával. A hagyatékban több dobozt töltenek meg a levelek. Köztük az a kis cetli, melyben édesanyját és a rendtársait (a fenti képen) értesíti arról, hogy tíz év börtönbüntetést kapott, illetve a Gulagról írt levelek és levelezőlapok.

Ásványi Ilona elmondta, hogy „megdöbbentőek azok a fogság utáni időszakból származó, a rehabilitációjával, valamint az ismételt és eredménytelen ütvétkérelmeivel kapcsolatos dokumentumok”. Igazolványok, feljegyzések és fotók segítségével követhető az a több mint két évtized is, amikor fizikai munkásként dolgozott, és papi hivatását csak titokban gyakorolhatta.

Placid atya az 1970-es évek közepétől kiegészítő lelkészként végezte szolgálatát a Budai Ciszterci Szent Imre-plébánián. A hagyatékban található szentbeszédeiből kirajzolódik pasztorációs tevékenysége. Az irataiból azt is megtudjuk, hogyan készült a beszédeire – tette hozzá előadásában a könyvtárigazgató.

Ásványi Ilona két dokumentumról külön beszélt: az egyik a napló, amelyet Placid atya édesapja írt a gyerekeiről. Ezekből „egy olyan apa képe rajzolódik ki, aki olyan tevékenyen és hatékonyan vett részt a gyerekei nevelésében”, ami nemcsak a 19. században számított különlegesnek, de napjainkban is ritkaság. Az édesapa által vezetett, rajzokkal illusztrált napló 1933-ig követi nyomon Placid atya életét.

A másik dokumentumegység Placid atya naplója, melyet 1938. június 28. és 1945. feb-

Emlékezete nem enyészik el...

(Sir 39,9a)

Olofsson Placid atya hagyatéka a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár Benedictina gyűjteményében

„Placid 100” egyháztörténeti konferencia
Pannonhalmi Főapátság, 2026. június 4–5.
Szervezők: Nemzeti Emlékezet Bizottsága –
Pannonhalmi Főapátság – CIHEC

Fotók: Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár és Múzeum

ruár 21. között vezetett. Ahogy a konferencián megtudhattuk: a háromkötetnyi, vászonborítójú, fényképekkel és egyéb aprónyomatványokkal illusztrált „mű” hamarosan nyomtatásban is megjelenik.

A főapátsági könyvtár igazgatója előadásában megvallotta, hogy a naplót olvasva egy olyan pap, tanár, lelkipásztor képe rajzolódott ki előtte, aki, „ha élettörténete, sorsa másképp alakul, akkor is jelentős pályát futott volna be, és személyiségjegyei, melyeket leginkább a Gulag kapcsán ismerhetünk, már ezekből a feljegyzésekből is jól körvonalazhatók”.

Az egyháztörténeti konferencia első napján több előadás foglalkozott azzal a politikai, társadalmi kontextussal, amelyben Placid atya életútja, lelkipásztori tevékenysége zajlott, küldetése kibontakozott. Tabajdi Gábor történész, a NEB kutatója a szerzetesnek „a szovjet világgal való találkozásairól” tartott előadást. Fejérdy András történész, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem docense az adott kort a Szentszék és a magyar állam diplomáciai kapcsolatainak tükrében vizsgálta. Baráth Magdolna, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának (ÁBTL) tudományos munkatársa rámutatott a szovjet megszállás és büntetőpolitika folyamatában a katonai kémelhárítás (SZMERS) szerepére, amely a szovjet belügyi népbiztossággal (NKVD) karöltve működött, és ennek eredményeként már 1945 januárjától megkezdődtek a letartóztatások Magyarországon. Székér Nóra, az ÁBTL vezető kutatója a koncepciók perek előkészítésének módszerét vázolta, egyúttal a Katolikus Egyház bevonásának kísérletét az 1947-es „köztársaság-ellenes összeesküvés” koncepcióba. A történész kutatásai szerint az előkészületek már 1945-től tetten érhetők.

Soós Viktor Attila történész (NEB) a teológusok első, 1937-es szociális tanfolyamáról szóló előadásában hangsúlyozta a szerzetes szociális érzékenységét, az egyház szociális tanítása iránti tevékeny elkötelezettségét. A szeminaristáknak tartott tanfolyamot három bencés rendi növendék, köztük Olofsson Pla-

cid szervezte; ennek keretében a papnővendékek „terepen” is jártak, megismerkedve a győri munkásság helyzetével, ellátogatva két textilgyárba, vagy éppen a Győr-Újvárosban kialakított Trianon-munkástelepre.

A konferencián Németh Emma SSS Placid atya hagyatékának tükrében a bencés szerzetes szociális testvérekkel való szerteágazó kapcsolatáról tartott előadást. Kálmán Peregrin OFM Placid atya és Kiss Szaléz OFM koncepciók ügyének találkozási pontjait mutatta be, megrendítő részletekkel a két szerzetest megtörni szándékozó kínzásokról. Kisnémet Fülöp OSB a bencés iskolák két világháború közötti történetét tekintette át. Földváryné Kiss Réka, a NEB elnöke *Protestáns párhuzamok – Útkeresések, kényszerpályák a kommunista hatalomátvétel árnyékában* címmel tartott előadást. Nyitrai Ágnes, az Apor Vilmos Katolikus Főiskola tanára Olofsson Placid gyermekkoráról, az őt ért hatásokról beszélt, édesapja naplója alapján.

Délután kerekasztal-beszélgetésen vett részt Brückner Ákos Előd OCist, Várszegi Asztrik OSB, Bögre Zsuzsanna, a PPKE Szociológiai Intézetének professzora és Wirthné Diera Bernadett történész. A beszélgetés szerzetes résztvevői méltatták Placid atya lelkipásztori elkötelezettségét, őszinte hitét: „ahol szolgált, ott felpozícióba emelkedett”; személyes emlékeket felidézve kiemelték pozitív életrajzi leírását, szabad, keresztény emberségét és alázatát. Külön megemlékeztek humorát és leleményességét, amely segítette a küldetésében – mások szolgálatában.

A konferencia első napja a főapátság és a NEB 10–12. évfolyamos diákcsapatok számára kiírt országos alkotói pályázatának eredményhirdetésével zárult (a díjazottak névsora a *Magyar Kurír*on olvasható). A konferencia második napján, június 5-én Placid atya rabságának helyszíneiről, a Gulagon megélt évekről, majd a hazatérés–újraéledés időszakáról, a szentimrevárosi tevékenységéről, illetve az atyáról szóló állambiztonsági jelentésekről tartottak előadásokat a történészek.

Körössy László
Fotó: Lambert Attila

Ahol a kegyelmek áradása élő valóság

Mosolygó Péterrel,
Máriapócs kegyhelyigazgatójával
beszélgettünk

A Máriapócs Nemzeti Kegyhely a hazai görögkatolikusok lelki központja. Mosolygó Péterrel beszélgetve azonban kiderült, sokféle nemzetiség és felekezet érzi otthon magát itt, a Könnyező Mária-kegykép közelében. Máriapócsn majdnem egész évben, február elejétől december közepéig szerveznek zarándoklatokat, a templom pedig reggeltől estig nyitva áll mindenki előtt.

– 2022-ben lett a Máriapócs Nemzeti Kegyhely igazgatója. Mit jelent Önnek ez a feladat?

– Ha kívülállóként tekintünk egy ilyen megbízásra, elsőre megtiszteltetésnek, rangnak tűnik. Ez tagadhatatlan, de amikor megszólítottak a feladattal, azt éreztem, hogy egy újabb lelkipásztori területen próbálhatom ki magam. Húsz éven át a görögkatolikus szórványban működtem kis közösségekben, a magam ura voltam, most pedig egy több mint harminc főt számláló munkaközösséget vezetek. Ez óriási váltás volt, amihez fel kellett nőnnöm. A korábbi tapasztalataim, az, hogy a lelkipásztorkodás mellett iskolalelkész voltam a Patronában, és tanítottam a Veszprémi Érseki Főiskolán, sokat segítettek ebben. Máriapócs kegyelme megérinti az embert. Szeretnénk, hogy akik ideérkeznek, a szó legnemesebb értelmében jól érezzék magukat, olyan körülmények, bánásmód és segítőkészség fogadja őket, ami ráerősít a kegyelmi ajándékokra.

– Emlékszik, hogy gyerekként milyen benyomások érték Máriapócsra?

– Budapesten születtem. Nyolcéves voltam, amikor édesapámat, aki szintén pap volt, visszahelyezték Szabolcsra. Akkorra tehető az első máriapócsi élményem. Kaptam a zarándoklatra egy új fekete lakkcipőt, ami nagy szó volt akkoriban. És életemben először itt láttam teljes ikonosztáziót. Édesapám a szórványban római katolikus

templomban misézett, ahol nem voltak ikonok, de még nagyapámék templomában sem volt ilyen nagy ikonosztáz. Nagyon meghatározó lett számomra ez a gyerekkori Máriapócs-élmény. Később, már Veszprémben szolgáló papként is a szívügyemnek tekintettem, hogy bármilyen messze vagyunk, évente eljussunk a kegyhelyre.

– A kegyhely létrejött a pócsi kegykép első könnyezésének köszönhető. Hogyan történt ez?

– 1696-ban egy fatemplomban volt a Mária-kép, amely november 4-étől december 8-áig könnyezett. Rengetegen jöttek, hogy megnézzék a csodát. Az utolsó napon olyan hideg volt, hogy a feljegyzések tanúsága szerint a misebor belefagyott a kehelybe, a könnyek mégis folytak – a sőtartalmuk miatt. Ez arra engedett következtetni, hogy azok valóban természetes, emberi könnyek. 2011-ben megépítették a fatemplom mementóját benne a kegykép másolatával; ez segít elképzelni, milyen milióbe csöppentek az egykori zarándokok. Kicsi volt a templom, az emberek egészen közelről látták, amikor a kegykép könnyezett. A császári seregek tábornoka megvizsgálta a képet, és egyházi vizsgálatot is végeztek az egri püspök vezetésével, melynek során tanúmeghallgatások hitelesítették a csoda tényét. I. Lipót császár elrendelte, hogy vigyék Bécsbe a képet. Útközben másolatok készültek róla, melyeket a kassai dómban, az egri bazilikában és

Esztergomban, a Bakócz-kápolnában őriznek. 2023-ban Ferenc pápa Kossuth téri miséjére ez utóbbit vitték el, így a liturgián jelképesen Máriapócs is jelen volt. A kegykép a maga korában nagy hírnévre tett szert. 1697. szeptember 11-én a törökök feletti zentai győzelmet is a pócsi Szűzanya közbenjárásának tulajdonították. Bécsben mind a mai napig nagy tiszteletnek örvend a kép, a Stephansdom jobb oldali baldachinos mellékoltárán látható. Ez az eredeti kegykép azóta nem könnyezett.

Viszont jó néhány évvel később, 1707-ben Máriapócs kapott egy másolatot, amely 1715. augusztus 1-je és 5-e között megszakításokkal megint könnyezett. Ez nyomatékosította, hogy nem a kép, hanem a hely az, ami ki van választva. A másolat azután még egyszer könnyezett, 1905 egész decemberében, megszakításokkal. Egy magyarázat szerint mindig valamilyen nemzeti tragédiához kötődtek a könnyezések, a Rákóczi-szabadságharc bukásához, illetve az első világháborúhoz. Nem könnyű megfejteni, mi a pócsi könnyezések üzenete. A könnyek lehetnek a szomorúság könnyei, de örömkönnyek is. Mindkét értelmezés megállja a helyét, hiszen a bűneink elszomorítják Máriát, ugyanakkor a hozzá és Jézushoz való ragaszkodásunk, a bűnbánatunk, a megtérésünk örömet szereznek neki.

– Ismernek történeteket a zarándokok máriapócsi élményeiből?

– Számos régi mankót és még alumíniumból készült, újabb mankót is őrzünk, ez utóbbit azt igazolja, hogy nem csak régen történtek gyógyulások. 2009 körül jött egy édesanya a gyerekével, akinek egy betegség miatt sorvadni kezdett a lába. Gondolták, itt majd elhajíthatják a mankót, de nem történt semmi, szomorúan távoztak. A rákövetkező hónapban azonban meggyógyult a gyermek lába. Viszajóttek hálát adni a csodáért, ami megtörtént, csak nem úgy, ahogyan gondolták. Sokan gyermekáldásért imádkoznak itt hathatósan. Arról is tudunk, hogy egy nagyon rossz helyen lévő agydagánat eltávolítása során a beteg a kegykép másolatát tartotta a kezében, és gyönyörűen sikerült a műtét, pedig nagy baj történt volna, ha csak egy picit is megcsúszik a szike. Rengeteg hálátábla érkezik folyamatosan, ezek mind arról tanúskodnak, hogy Máriapócsra a kegyelmek áradása élő valóság.

– Milyen programokra számíthat, aki a nemzeti kegyhelyre érkezik?

– A templom az év minden napján nyitva áll reggel héttől este hétig, liturgikus programok esetén pedig tovább is. A nagy búcsúk kétnaposak, szombat délután kezdődnek. Ilyen az Illés-búcsú a július 20-a körüli hétvégén, a Nagyboldogasszony-búcsú az augusztus 15-ét követő hétvégén és a Kisboldogasszony-búcsú, vagy ahogy nálunk mondják, a Kisaszonny-nap a szeptember 8-át követő

hétvégén. Ilyenkor akathisztoszt és zsolozsmát végzünk, proceszióval meglátogatjuk a temetőt, imádkozunk a holtakért. Szombat éjjel virrasztás, éjszakai körmenet is szokott lenni. Másnap reggel a zsolozsmát követően 8 órakor szent liturgiát mutatunk be, majd 10 órakor kezdődik a búcsú liturgia. A 8 órai reggeli liturgia sokszor római katolikus szentmise. Kifejezetten római katolikus zarándoklatunk is van, a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye például július utolsó vasárnapján zarándokol ide, ekkor a búcsú szentmisét a római katolikus püspök mutatja be.

– Hol szállnak meg a zarándokok?

– A kétezres évektől folyamatosan épültek ki a zarándokszállások. A templommal szemben található a zarándokház, amely néhány évvel ezelőtt egy másik szárnyal és egy új épülettel is bővült. Százharminc főt tudunk elszállásolni benne két-, három-, négy-, illetve ötszemélyes szobákban, fiatalok részére pedig van egy nagy hálóterem is. Az épületben étkezési lehetőséget biztosítunk, van konyhánk, kávézónk, kegytárgyboltunk. Az Emmanuel Rendezvényházban, amely a tér oldalában található, konferenciát, sőt még lakodalmat is lehet tartani.

– Már korán, február 2-án elkezdődik a zarándokszezon, és december 13-áig tart. Gyerekeknek, pedagógusoknak, édesanyáknak, betegeknek és gyógyítónak szóló zarándoklatokat tartanak, de látok a kínálatban például olyat is, amire a futókat várják.

– Vannak klasszikus zarándoklataink, búcsúk, gyalogos zarándoklatok és lelkigyakorlatok. Eredetileg három nagy búcsúja volt Máriapócsnak, a Nagyboldogasszony-, a Kisboldogasszony- és a Szent Illés-búcsú. A Mária-ünnep különleges helyet foglalnak el a kegyhely életében, ezekből bontakozott ki a mostani búcsúnaptár, Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepével kezdve. A futók zarándoklata az egyik sportos atyánk kezdeményezésére jött létre. Ezen a futóeseményen a sport és az imádság összekapcsolódik. A regisztrációt imádság és szentbeszéd követi, ezután kerül sor a korosztályonkénti versenyekre; a leghosszabb táv a félmaraton. Nemrég volt nálunk Cor-Way jézusi gyaloglás lelkigyakorlat is. A betegek és gyógyítók zarándoklata mellett

idén bevezetjük a fogyatékkal élők zarándoklatát is, amely június 21-én, vasárnap lesz.

– Milyen nemzetiségű és felekezetű emberek látogatják Máriapócsot?

– A kegyhely jellegzetessége, hogy a környéken élő nemzetiségeket, a történeti Magyarország északkeleti karéján élőket is összegyűjti. Máriapócs Felvidék, Kárpátalja, Partium és Erdély gyűjtőpontjában van. Jönnek ide szlovák és szlovákiai magyar görögkatolikusok, kárpátaljai magyar görög- és római katolikusok, ukrán, ruszin görögkatolikusok, erdélyi román és magyar római és görögkatolikusok. A cigánybúcsú Szent Kereszt felmagasztalása ünnepéhez kapcsolódik.

Valamennyi történeti nagy felekezet kötődik a kegyhelyhez. Máriapócsra a katolikusokon kívül ortodoxok és protestánsok is járnak. Érdekes, hogy a protestánsok eredendően nem Mária-tisztelő, a kegyhely történetéhez mégis kapcsolódnak. Szatmárban sok református él, természetes, hogy a felekezetek ismerik egymást, vegyes házasságok is kötődnek. Tudjuk, hogy már az első könnyezésnek is mindenki a csodájára járt, így a protestánsok is, mi több, a könnyezést ők is tanúsították. Ez majdnem olyan, mint amikor egy szentté avatáskor egy ateista orvosnak is igazolnia kell a csodát, hiszen ő nem részrehajló.

– Fiatalok is jönnek a kegyhelyre?

– Nagyon örömtelinek tartom, hogy reneszánszát éli a gyalogos zarándoklat, ami vonzza a fiatalokat, de népszerűek az ifjúsági lelkigyakorlatok is, amelyeken középiskolások és fiatal felnőttek vesznek részt. Megragadja őket az éjszakai gyertyafényes virrasztás a többszölamú énekekkel és a hely atmoszférája, ami minden idelátogatóra erős hatással van.

– Tartanak kapcsolatot más kegyhelyekkel?

– A határon túl Csíksomlyót kell elsőként megemlítenem. Éppen akkor kötöttünk testvérkegyhelyi megállapodást, amikor Pócsra kerültem. Szeretnénk, ha a Mária-út,

amely összeköti a kettőt, megtelne zarándokokkal. Nagypénteken a csíksomlyóiak eljöttek hozzánk a passiójukkal, megrendítő lelki élményt nyújtottak. Máriapócs része az Európai Máriás Hálónak is, amely a nemzeti kegyhelyeket köti össze. Az évente megrendezett konferencián kicseréljük a tapasztalatainkat, és személyes kapcsolatokat is épülünk.

– Harmincöt évvel ezelőtt II. János Pál pápa is meglátogatta a kegyhelyet. Milyen tárgyi nyomai vannak az emlékeztető eseménynek?

– A település szélén, az egykori pápai szentmise helyén kialakítottak egy emlékparkot kilátótoronnyal és egy Jézus-szoborral. Tavaly

– Amikor belülről felújították a kegytemplomot, egy időre átvitték a kegyképet Hajdúdorogra, a székesegyházba. Az ötven kilométeres távolságot ekkor gyalog tették meg oda és vissza is, mindkét eseményre évről évre gyalogos zarándoklattal emlékezünk. A visszahozatalon veszprémi papként vettem részt. Emlékeztető maradt számomra, mert beállt a derekam, így Nagykállónál fel kellett adnom a gyaloglást. Estére viszont csodával határos módon össze tudtam szedni magam, ki tudtam menni a fogadó papsággal a határba. Aznap viharos volt az idő, az egész országban be volt borulva az ég, csak ott sütött a nap, ahol a zarándokok vonultak a kegyképpel. Erről műholdfelvétel is tanúskodik.

októberben kaptunk egy II. János Pál pápa véreklét, amelyet befoglaltunk egy róla festett ikonba, és a templom egyik mellékoltárán helyeztünk el.

– Máriapócsot körbeöleli a Boldogságok útja. Hogyan kell elképzelni ezt?

– Ez egy tizenhat kilométer hosszú gyalogösvény a település körül. A kegytemplomtól indulva nyolc stáción át vezet az út a nyolc boldogságnak megfelelő elmékedésekkel. Dolgozunk azon, hogy a 21. századi igényeknek megfelelően okostelefonnal is el lehessen érni ezeket, és egyénileg is végigjárható legyen az ösvény.

– Van személyes, szívéhez közel álló élménye Máriapócsról?

Gyerekkoromból is őrzök egy ugyanilyen szép emléket. Édesapám kitalálta, hogy Hodászról, ahol akkor szolgált, ne busszal, hanem gyalog zarándokoljunk Máriapócsra. Sokszor láttuk, hogy a nyírcsaholyiak a legvadabb kommunista idők óta kitartóan gyalognak, pedig kétszer olyan messze voltak Pócs-tól, mint mi. Emlékszem, hajnali négykor indultunk, reggel kilencre Pócsra értünk, délután pedig indultunk vissza. Akkoriban annyira tombolt bennem az energia, hogy a szomszéd faluból hazaszaladtam. Most, papként a mély gyónások jelentik számomra a legtöbbet, az, amikor embereket látok megújulni, az útjukon megfordulni.

Vámosy Erzsébet
Fotó: Lambert Attila

XIV. Leó pápa első enciklikájának mérlege (2. rész)

Az alábbiakban Patsch Ferenc SJ, a Pápai Gergely Egyetem professzora elemző írásának második részét közöljük.

A bevezetés

Már az enciklika bevezetéséből is kiderül, hogy korántsem véletlen a szöveg dátumozása. XIV. Leó pápa 2026. május 15-én látta el kézjeggyel a dokumentumot, ami szimbolikus jelentőségű, hiszen ez éppen XIII. Leó pápa *Rerum novarum* kezdetű enciklikája kihirdetésének 135. évfordulójára esett. XIII. Leóról érdemes tudni, hogy ő számít a „szociális enciklika” modern műfaja megteremtőjének. A 18. század végén felismerte ugyanis, hogy forradalmi jelentőségű változások zajlanak: az ipari forradalom kibontakozása felforgatja az emberek életét, és nyomorúságos körülményekre kárhoztatja a munkásokat. (Ha hangja több visszhangra lel, tegyük hozzá, alighanem okafogyottakká vált volna a kommunizmus, és megspóroltunk volna néhány diktatúrát!)

A jelenlegi pápa, XIV. Leó nemcsak névválasztásával kapcsolódott tudatosan nagy elődjének hagyatékához, hanem azzal is, hogy a ma legidősebb kérdést (*res novae*) tette szóvá: a mindig programadó első enciklika témájaként a mesterséges intelligenciát választotta, hogy felhívja a figyelmet a „negyedik ipari forradalom” (vö. MH 151) várható hatásaira.

A *Magnifica humanitas* (MH) két bibliai képből indul ki (vö. MH 7–10). A mesterséges intelligencia létrehozására irányuló túlzottan ambiciózus erőfeszítéseket a bábéli torony építéséhez hasonlítja (vö. *Tér* 11,1–9). Ez az ambíció – amelyhez nemritkán a transzhumanista és a poszthumanista ideológia ad szellemi töltetet (vö. MH 115–117) – egyformasághoz és a sokszínűség elvesztéséhez vezet, ahelyett, hogy az emberi közösség kibontakozását segítené. Ez volna a negatív modell. A mai problémákhoz való helyes hozzáállást a pápa szerint egy bibliai személyiség, Nehemiás próféta testesíti meg (vö. Neh 1–2). *Nehemiás könyvében* arról olvasunk, hogy a babiloni száműzetés után a nép egy része visszatér Jeruzsálembe, ám a város még romokban hever. Nehemiás értesül a várost sújtó katasztrofális állapotokról, mielőtt azonban cselekedni kezdene, bőjtöl és imádkozik, csak ezután lát hozzá Jeruzsálem falainak helyreállításához. Nem felülről kényszeríti ki megoldásokat, hanem összehívja a családokat, és mindegyiket megbízza egy-egy falrész újjáépítésével. „[M]eghallgatja a félelmeket, koordinálja az erőfeszítéseket, szembenéz az ellenállásokkal” (MH 8) – s ez a hozzáállás egyöntetűség helyett közösséget, kommuniót hoz létre.

Az enciklika szerint ilyen hozzáállásra van szükség a modern technika fejlődéséhez. A technika ugyanis nem valami „önmagában való

rossz”, ám „nem is közömbös” dolog. Választás elé állít bennünket: vajon a bábéli torony építésén, vagy inkább Jeruzsálem újjáépítésén akarok-e fáradozni (vö. MH 9; 104)? „Igazi fejlődés mindig a másik felé nyitott szívből születik, meghallgatásra kész intelligenciából, olyan akarattal, amely inkább azt keresi, ami összeköt, nem pedig azt, ami szétválaszt” (MH 15). Ez járul hozzá ahhoz, hogy „humánusak” (azaz emberségesek, emberiek, emberek) maradjunk.

E szűkös területi keretek nem teszik lehetővé, hogy a továbbiakban valódi jelentősége

hogy mintegy másfél évszázados elszigetelődés és a világgal szembeni többé-kevésbé ellenséges hozzáállás után újra felismerte, csak „másokat meghallgatva” töltheti be hivatását. Miközben készen áll a párbeszédre és a szolgálatra, megszólítja a mai embert, hogy egy „igazságosabb és testvériesebb együttélésre” segítsen, amire globalizált világunkban oly nagy szükség van (vö. MH 19).

A zsinati atyák joggal hangsúlyozták, hogy az Egyháznak el kell ismernie a „földi valóságok jogos autonómiáját” (*Gaudium et spes* 36).

Fotó: AFP/AlbertoPizzoli

szerint tárgyaljuk a gondolatgazdag enciklikát, ám kedvcsinálónak íme néhány ízelítő.

1. fejezet: „Az evangéliumhoz hűséges dinamikus gondolkodás”

Az első fejezet célkitűzése elsősorban elvontnak hat, ám annál nagyobb jelentőségű: azoknak az elvi (filozófiai-teológiai) kérdéseknek a tisztázására vállalkozik, amelyek hatással vannak az Egyház modern társadalmi tanítására, valamint elhelyezi az enciklikát más, hasonló műfajú szövegek történelmi környezetében.

Az Egyház együtt zárandokol az emberiiséggel. Mivel pedig a világban él – a katolikus egyháztani értelmezés szerint –, ez az Egyház a teljes emberi család egységének jelképe. Ezért fontos, hogy folyamatosan vizsgálja az „idők jeleit”, hogy érvényes válaszokat adhasson a kor új kérdéseire és kihívásaira. Ebben mutatott példát a legutóbbi egyetemes zsinat, a II. Vatikáni Zsinat (1962–1965) is, melynek jelentősége,

Ezt azon meggyőződés alapján teszi, hogy „a teremtésben eredendő jóság rejlik, amelyet az emberi tekintetnek őriznie, ápolnia és érlelnie kell” (MH 20). Az Egyház ilyen módon mozgathatja elő „minden ember méltóságát, a közösségek összetartását és mindenki javát” a világon.

Mivel az Egyház elismeri, hogy „Isten kíséri az emberi szabadságot a történelem alakulásában”, ezért hangsúlyozza a különbséget „az egyházi közösség és a politikai közösség között”: „mindkettőnek a lehető legteljesebb autonómiában kell működnie” (MH 21). Az Egyház és a civil szféra különbsége abban is kifejeződik, hogy az Egyház párbeszédet folytat a társadalommal és a közintézményekkel, ezzel is „elismer[ve] a társadalmi és politikai valóságok értékét, és tiszteletben tart[va] azok sajátos felelősségét”. Szó sincs tehát arról, hogy az Egyház át kívánja venni az államhoz tartozó feladatokat. Éppen ellenkezőleg:

„[Az Egyház] tiszteli az állam szolgálatát a közjó érdekében, és meggyőződéssel elismeri a civil intézmények társadalomban betöltött felelősségét. Ugyanakkor a rábízott küldetés arra ösztönzi, hogy ne maradjon távol a mai férfiak és nők konkrét szenvedéseitől. Közelsége nem az intézmények pótlásának szándékából fakad, és nem is bennfoglalt bírálata azok tevékenységének, hanem az evangéliumi szeretetből, amely arra ösztönzi, hogy odalépjen az emberiség sebhelyeihez azok legsúlyosabb megnyilvánulásaiban.” (MH 21)

Amikor tehát az Egyház beavatkozik, ezt diszkrét módon és ellenszolgáltatást nem várva igyekszik tenni. Modellje a jó szamaritánus, aki egy közvetlen szükségletre válaszolt, és ezzel a közjót is szolgálta. Mindez az „igazság szelíd hirdetésének” útja, amely elutasítja az intoleranciát és az erőszakot (vö. MH 25), és „közösségi megkülönböztetést” (MH 25–27) gyakorolva előmozdítja a tennivalókkal kapcsolatos döntéseket. Minderre bizonyíték az újkori pápák szociális enciklikákban kifejeződő társadalmi tanítása (XIII. Leó pápa *Rerum novarum* kezdetű enciklikájától napjainkig), amelyek sorába a *Magnifica humanitas* is beilleszkedik. A cél egy „pluralista és békés társadalom építése” (MH 34), amelyben működik a demokrácia „abban a mértékben, amennyiben az biztosítja az állampolgárok tényleges részvételét, lehetővé teszi a vezetők békés megválasztását és leváltását, valamint megakadályozza, hogy a hatalmat egy szűk elit monopolizálja, akiket egyéni vagy ideológiai érdekek mozgatnak” (MH 39).

2. fejezet: „Az Egyház társadalmi tanításának alapelvei”

Az enciklika második részében XIV. Leó pápa azt igyekszik elősegíteni, hogy a hívó laikusok és minden jóakarátú nő és férfi „újra felfedez[ze] saját feladat[át] abban, ahogy a mindennapokban, a családi kapcsolatban, a munkában és a társadalmi részvételben [...] képviseli az Egyház által javasolt elveket, és ezáltal „megtestesít[s]e Isten szeretetét a történelem konkrét szövetében” (MH 47). Ez a keresztények feladata a mai „digitális forradalom” idején is. Ezek az elvek a pápa szándéka szerint arra szolgálnak, hogy „megvilágíts[ák] a hívők lelkiismeretét, és irányíts[ák] elköteleződésüket a társadalmak életének igazságosabbá és testvéribbé tétele érdekében” (MH 47).

A keresztény társadalmi tanítás voltaképpen a keresztény emberképe alapul, amely a férfit és a nőt Isten képmására és hasonlatosságára teremtett lénynek tekinti (vö. Ter 1,26–27). Az ember méltósága ezért „nem a képességeitől, gazdagságától vagy betöltött szerepétől függ, sem a helyes vagy helytelen döntéseitől, hanem ajándék, amely megelőzi és meghaladja őt, Istentől származik, mint a szeretetének kifejezése, amely soha nem fogy el” (MH 50). Az ember „morális”, „társadalmi” és „egzisztenciális méltósága” egy azoknál alapvetőbb valóságon, az ember „ontológiai méltóságán” alapul (vö. MH 52). Így az emberi személy mindig az Egyház figyelmének középpontjában áll; mindenekelőtt

az ő „integráns fejlődését” igyekszik segíteni. Ezért „a mesterséges intelligencia korában [is], vissza kell térnünk a közjóról, a javak egyetemes rendeltetéséről, a szubszidiaritásról, a szolidaritásról, valamint a társadalmi igazságosságról szóló megfontolásokhoz” (MH 46).

A közjó (*bene comune*) „áruba nem bocsátható érték (*valore non negoziabile*)” (MH 59)

A technológiai újítások – beleértve a mesterséges intelligenciát is – nem semlegesek: növelhetik a részvételt és az igazságosságot, vagy pedig fokozhatják az egyenlőtlenségeket, az ellenőrzést és a kirekesztést. Éppen ezért a következő döntő kérdéssel kell értékelni őket: valóban hozzájárulnak-e ahhoz, hogy az emberek és népek emberségben és testvériségben fejlődjenek, tiszteletben tartva a közös otthonunkat és a jövő generációit?

– szögezi le a pápa. Ez azt jelenti, hogy nem szedhető egyszerűen listába, mely körülmények és intézmények tartoznak hozzá a fogalmához. A közjó ugyanis „[n]em egyezik meg az egyéni előnyök összegével, sem a saját érdekek metszetével; ez egy nagyobb jó, amely mindenkhez tartozik, és csak együtt lehet felépíteni, gyarapítani és örízni” (MH 60).

Ezt a nemzetközi politikának is figyelembe kell vennie. A pápa mindezt olyan szavakkal fejt ki, amelyek az ukrajnai háború kontextusában nagyon is profétai módon hangzanak: „Valójában a közjó előmozdítása soha nem választható el a népek létezéshez való jogának tiszteletben tartásától, valamint azon jogtól, hogy saját identitásukat megőrizzék, és eredetiségükkel hozzájáruljanak a nemzetek családjához. Bármi kísérlet vagy terv egy nemzet eltörlésére vagy alárendelésére súlyosan erkölcstelen, és ezért nyilvánvalóan elfogadhatatlan” (MH 64).

Az Egyház hálával ismeri el – szögezi le az enciklika – az emberi jogokat, és „azok meghatározásá[t] és kinyilvánításá[t]”, „az egyik legfontosabb erőfeszítés[nek]” és eredménynek tartja annak érdekében, hogy az emberi méltóságot védelmezhessük (vö. MH 54). Valódi mérföldkövek ezek „az emberiség erkölcsi

fejlődésének” útján (MH 54). Azonban további fejlődésre van szükség például a kisebbségek jogainak elismerése terén, amelyek máig is gyakran szenvednek a rossz bánásmódtól és az erőszaktól, mivel „kevesebb lehetőségük van a jogaik védelmezésére” (MH 57). „Nem elegendő tehát szavakkal állítani, hogy a férfiaknak és a nőknek ugyanaz a méltóságuk és ugyanazok a jogaik; szükséges, hogy ez konkrét döntésekben is megnyilvánuljon, a törvényekben, a munkához, az oktatáshoz, a társadalmi és politikai felelősségekhez való hozzáférésben, valamint abban, ahogyan a társadalom meghallgatja és értékeli a nők hozzájárulását. Amíg ez a különbség fennáll, nem mondhatjuk, hogy a társadalom valóban, teljes mértékben elismeri, hogy a nők ugyanazt a méltóságot élvezik, mint a férfiak” (MH 57). (Némelyek persze ezeket a határozott és profétai szavakat olvasva alighanem kísértést éreznek majd arra, hogy a Katolikus Egyházon is számonkérjék a nők jogainak érvényesítését.)

Korunk átalakulását Leó pápa az „integráns/ átfogó emberi fejlődés” horizontján értelmezi. Enciklikájának legfőbb célja, hogy konkrét kritériumokat nyújtson annak megkülönböztetésére, mi számít a fejlődés jó, illetve rossz (céljt tévesztett) irányának. A megkülönböztetés kritériuma az emberi méltóságot és az ökológiát illeti. Ezt olvassuk: „A technológiai újítások – beleértve a mesterséges intelligenciát is – nem semlegesek: növelhetik a részvételt és az igazságosságot, vagy pedig fokozhatják az egyenlőtlenségeket, az ellenőrzést és a kirekesztést. Éppen ezért a következő döntő kérdéssel kell értékelni őket: valóban hozzájárulnak-e ahhoz, hogy az emberek és népek emberségben és testvériségben fejlődjenek, tiszteletben tartva a közös otthonunkat és a jövő generációit?” (MH 85)

3. fejezet: „Technika és uralom. Az emberi személy nagysága a mesterséges intelligencia ígéretével szemben”

A *Magnifica humanitas* kétségtelenül komolyan veszi a technológia exponenciális fejlődésével járó változásokat. Hiszen nemcsak a nyelv, de a kapcsolatok, az intézmények és a hatalom gyakorlásának formái is átalakulnak. A dokumentum azzal a határozott szándékkal íródott, hogy „megőrizzük és értékeljük azt a csodálatos emberiséget, amely ajándékba adatott nekünk” (MH 90). Mint fentebb már láttuk, a pápa szándéka, hogy döntésre motiváljon. Ez a döntés azonban nem a távoli jövőt érinti, hanem a jelenünket is: hiszen a mesterséges intelligencia, valamint a többi, már elérhető és rohamosan terjedő technológia máris részei a mindennapjainknak. „[A] társadalmi kapcsolatoknak az evangélium fényében való konkrét megélése nincs egyszer s mindenkorra meghatározva, hanem feladatként bízott ránk” (MH 91). Minden keresztény nemzedék dolga, hogy foglalkozzon vele annak érdekében, hogy „egy emberibb és testvériesebb társadalmat építsünk” (MH 91).

(Folytatjuk)

Imádság, ökumenikus nyitottság, teremtésvédelem

Önálló perjelség lett a bakonybéli Szent Maurícius Monostor

A Pannonhalmi Főapátság konventjének döntése értelmében a Magyar Bencés Kongregáció általános káptalanja május 29-én a bakonybéli Szent Maurícius Monostort konventuális perjelség rangjára emelte. Ezzel a döntéssel a bakonybéli bencés monostor a Magyar Bencés Kongregáció önálló tagja lett.

A Szent Maurícius Monostor Konventje június 1-jén Baán Zsolt Izsák OSB atyát választotta meg első konventuális perjelének, akit Hortobágyi T. Cirill OSB prézes apát beiktatott hivatalába.

A bakonybéli Szent Maurícius-monostort 1018-ban a Bajorországból érkező Szent Günter remete kérésére alapította Szent István király. A középkorban országos jelentőségű apátság a török hódoltság idején, a 16. század közepén elpusztult. A monasztikus helyszínre 1700 körül tértek vissza a bencés szerzetesek, de később a felvilágosodás és a kommunista egyházüldözés is kényszerű megszakításokat eredményezett a szerzetesi jelenlétben. Az 1950-ben állami nyomásra felosztatott monostor ősi falai közé 1998-ban térhettek vissza a bencés szerzetesek az újraalapító Pannonhalmi Főapátság jóvoltából. Előbb cella-, majd mostanáig függő perjelség státuszban működött a közösség.

A bakonybéli bencés monostor életét az imádság elsőse, a méltón és igényesen végzett

liturgia, a mindennapok osztozásában megélt testvéri közösségi élet és a fizikai munka (gyógynövénykert, műhelyek, állattartás) jellemzi. A Magyar Bencés Kongregáció részeként a bakonybéli közösség zarándokok és vendégek fogadásával, lelki kíséréssel, szemlélődő lelki gyakorlatok tartásával, valamint a monasztikus hagyomány szövegeinek magyar nyelvre fordí-

tásával és publikálásával szolgálja Isten népét, hirdeti az evangéliumot.

A monostorhoz jelenleg kilenc szerzetes és számos oblátus tartozik. A közösség elkötelezett az ökumenikus nyitottság és a teremtésvédelem mellett.

Baán Izsák 1978-ban született Komlón. Filozófiai és teológiai tanulmányait Budapesten és Rómában végezte (Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kar, Szent Anzelm Pápai Egyetem). 2008-ban tett ünnepélyes fogadalmat, 2012-ben szentelték pappá. A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola tudományos munkatársa, számos tanulmány és lelkiismeri könyv szerzője. A korábban függő perjelség elöljárójaként 2019 óta vezeti a bakonybéli monostort.

A bakonybéli perjelség önálló monostorra emelésével a Magyar Bencés Kongregációhoz öt önálló monostor – Pannonhalmi Főapátság, Szent Gellért Apátság (São Paulo), Szent Maurícius Monostor (Bakonybél), Szent Ányos Bencés Perjelség (Tihany), Szent Mór Bencés Perjelség (Győr) – tartozik. A történelmi sorrendben világszerte második, tiszteletbeli sorrendben harmadik Magyar Bencés Kongregáció tizennyolc további kongregációval együtt alkotja a bencések konföderatív szervezetét, a Bencés Konföderációt a Katolikus Egyházban.

Forrás és fotó:
Pannonhalmi Főapátság

Fotó: Bakonybéli bencés monostor

Küldetés a mai Zakeusokhoz is

Akolitusokat avatott és állandó diakónusjelölteket fogadott a jelöltek közé Palánki Ferenc püspök

A debreceni Szent Anna-székes-egyház felszentelésének 280. évfordulóján, június 5-én bemutatott ünnepi szentmisén Palánki Ferenc megyéspüspök nyolc férfit avatott akolitussá a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye szolgálatára, valamint három állandó diakónusjelölt ad missio szertartására is sor került. A szentmisén Krakomperger Zoltán általános helynök, plébános, az akolitusképzés vezetője; Csordás Gábor pasztorális helynök, Németh István püspöki titkár, valamint az

avatottak egyházközségének plébánosai koncelebráltak.

A főpásztor a jubileumi ünnepen köszöntötte az avatandó akolitusokat, az állandó diakonátusra készülő jelölteket, valamint családtagjaikat, hozzátartozóikat és mindazokat, akik imádságukkal, támogatásukkal kísérték őket hivatásuk útján. Homíliájában a püspök a napi evangélium, Zakeus története alapján arra hívta fel a figyelmet, hogy Jézus küldetésének lényege az elveszett

ember megkeresése és megmentése. „Az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megmentse, ami elveszett” – idézte az evangélium szavait, hangsúlyozva, hogy Isten szeretetből küldte el Fiát az ember üdvösségéért.

Palánki Ferenc püspök kiemelte, hogy a templom ma is a Krisztussal

való találkozás helye. Azok pedig, akik az akolitusi vagy a diakónusi szolgálatra készülnek, különleges módon kaptak meghívást arra, hogy elősegítsék Isten és az ember találkozását.

Forrás és fotó:
Debrecen-Nyíregyházi
Egyházmegye

A pápával is találkoztak a Fraknói Kutatócsoport tagjai

A Fraknói Kutatócsoport május 17. és 25. között tartotta szokásos intézeti hetét Rómában. A 2023-as, 2024-es és 2025-ös alkalmakhoz hasonlóan a HUN-REN PPKE-PTE Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport bázisa idén is a Szent István Ház volt, onnan indultak közgyűteményi kutatásaikra a résztvevők.

A kutatócsoport, illetve a Collegium Professorum Hungarorum (CPH) tizenhárom kutatója a Vatikáni Apostoli Levéltárban, a Vatikáni Apostoli Könyvtárban, az Államtitkárság Történeti Levéltárában, a Szent István Ház levéltárában, valamint a római Francia Intézet könyvtárában végzett feltáró munkát. Szerdán az általános kihallgatás keretében Tusor Péter átadta XIV. Leó pápának a vatikáni magyar kutatások történetét feldolgozó kötetet, és a Szentatya áldását kérte a kutatócsoport és a CPH azon tagjaira, akik részt vettek az audiencián, valamint további tudományos munkájukra. Leó pápa megköszönte a kutatócsoport vezetőjének rövid bemutatkozását és ajándékát, majd örömmel adta apostoli áldását.

A hagyományokat követve a kutatócsoport felkereste a Vatikáni Rádiót is, ahol Rétfalvi Balázs a 19. századi *Püspöklexikon* két kötetét, Tusor Péter pedig saját új könyvét (CVH I/27) mutatta be a rádió magyar adásában Vértessaljai Lászlónak és a hallgatóknak. A kutatócsoport legifjabb tagjai gondoskodtak arról, hogy a legújabb *Collectanea Vaticana Hungariae*- (CVH, Magyarországra vonatkozó vatikáni dokumentumokat feldolgozó) és viterbói kötetek

(például *Fraknói Vilmos és a püspöki kar, Magyarország egyházmegyei és püspökei (1804–1918) V., Protagonisti e collaboratori*) Róma és a Vatikán legfontosabb közgyűteményeiben és történeti intézeteiben is olvashatók legyenek.

Hétköznaponként a levél- és könyvtárak zárása után, illetve hétvégén Róma látnivalóinak, különösen a Palazzo Barberini Bernini-kiállításának, továbbá Frascati, Orvieto, Ancona és Loreto nevezetességeinek közös megtekintése tette fel a koronát a bő egyhetes tanulmányútra. Az intézeti hét folyamán Frascatiban tartották meg a Fraknói Kutatócsoport 2026/2027-es akadémiai évét megtervező értekezletet.

A frascati értekezlet nem mindennapi izgalmak után ült össze: a teljes csapat a magyar történelem nagyjait megidéző gyors futással keresett menedéket a támadni látszó vaddisznók elől a Villa Torlonia parkjában. Végül kiderült, az állatok csupán inni mentek a park barokk díszkútjához.

Forrás és fotó:
Fraknói Vilmos Római
Történeti Kutatócsoport

Terítsd fölénk oltalmazó palástodat, Mária!

Folkmise a Szent István-bazilika kisbúcsúján

Szent István király ereklyéi átvitelének emléknapján, május 30-án, a budapesti Szent István-bazilika kisbúcsúján, immár hagyományosan, gregorián és népi gyűjtésű énekek csendültek fel az ünnepi liturgián. A folkmisét idén Kiss Géza Imre társszékesegyházi káplán mutatta be. A szertartás egyúttal Szentháromság vasárnapjának vigíliája is volt.

A szentmise előtt *Mária, segíts!...* címmel énekes-imádságos áhítatot tartottak, mely Szűz Mária hónapjának lezárása is volt. Az eseményen a Szent Jobb díszőrsége, a Magyar Királyi Koronőrsg és a Szent István Lovagrend képviselői is jelen voltak.

Az imádságokat a szervezők közösségi kérések köré csoportosították: a békéért, a nemzetért és a rendkívül súlyos aszályhelyzet miatt a bőséges esőért fohászkodtak. Az elhangzott imádságokban megjelent a világban dúló véres háborúk miatti aggodalom és a magyar népet megosztó belső csatározások megszűnése iránti vágy.

Szentbeszédében Kiss Géza Imre felhívta a figyelmet arra, hogy államalapító királyunk

ereklyéjére tekintve nem felejthetjük el, a magyar nemzet számára Szent István útmutatása ma is alapvetés, amely több mint ezer esztendő alatt sem veszített időszerűségéből. Jobbja a cselekvés fontosságának is szimbóluma: mindannyiunk feladata óvni azokat a keresztény értékeket, amelyeket eleink becsülettel, Istenbe vetett bizalommal és hazánk iránti elkötelezett szeretetből képviseltek, őriztek.

Az esemény tisztelettel adózott Halmos Béla ötletgazda, Kallós Zoltán, az egyházi népénekek és imádságok egyik legkiemelkedőbb gyűjtője, a nemrég elhunyt Sebő Ferenc, valamint az éppen május 30-án született Kobzos Kiss Tamás emléke előtt. Az egyházzene olyan jeles kutatóiról, képviselőiről is megemlékeztek, mint Dobszay László, Szendrei Janka, Rajeczky Benjamin és Domokos Pál Péter. A fő szervezők hangsúlyozták, hogy ezen úttörő egyéniségek

áldozatos munkája nélkül rengeteg értékes egyházi énekünk már régen a feledés homályába veszett volna.

A zenei és liturgikus struktúra összeállításában, a megszólaló dallamok történelmi és egyházzenei hitelességének biztosításában évről

évre elengedhetetlen szerepe van Medgyesy S. Norbertnek, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem docensének, a Zeneakadémia Népzene Tanszéke oktatójának. Az esemény fő szervezői feladatait Juhász Katalin, az ELTE Humán Tudományok Kutatóközpontja Néprajztudományi Kutatóintézet munkatársa látja el.

A kilencedik alkalommal megszervezett folkmise egyik legnagyobb értékét a határon átívelő, sokszínű közösségi jelenlét adta. Az eseményen több zárandokcsoport is részt vett: a szlovákiai Nyitrai kerület területére eső Zoborvidékről, Gimesről a Gimesi Villő Hagyományörző Csoport tagjaival együtt egy egész autóbusznyi felvidéki magyar érkezett. Hévízgyörk képviselőjében a Hévízgyörki Asszonykórus tagjai is jelen voltak az eseményen. A mostani alkalom a korábbiakhoz képest azért is

tanári díjas népdalénekest a közönség már régóta az egyházi énekek kiemelkedő előadójaként ismeri, aki a hazánkba látogató Ferenc pápa előtt is énekelt. Jó Lajossal, a Hazai Víz-Horizontális (Hazavize) Program vezetőjével együtt indították el a *Beimádkozott tér* elnevezésű sorozatukat, melynek keretében a Kárpát-medence tájaiért, vizeiért, a föld termékenységeért és a teremtet világ megóvásáért szerveznek zenei áhítatokat. Maczkó Máriaól egy tradicionális perenyei (Vas vármegye), esőért fohászoló éneket hallottunk.

Veres Mihaela népdalénekes a moldvai Pusztinából került Magyarországra, és bámulatos szépséggel, autentikusan énekli a moldvai csángó és más tájegységek népdalait. Pogány Luca a székesfehérvári Ciszterci Szent István Gimnázium népdalos növendékeivel vett részt a liturgiában népi gyűjtésű Mária-énekekkel és

A hangszeres kíséretet Faragó Ákos orgonaművész és a gimesi Bencz Zsolt népi kántor látta el. A népi hangszeres szekcióban közreműködött a Magyar Tekerőzenekar, Bese Botond és fia dudán, Juhász Zoltán és Sáringer Kálmán furulyán, továbbá Szabó Zoltán dudán és tárogatón.

„Ez a grandiózus munka egy mély elhívás eredménye” – árulta el Juhász Katalin fő szervező. Amint elmesélte, 2017-ben véletlenszerűen akadt a kezébe egy pályamű megsárgult példánya, melyet egykor még Halmos Bélával közösen írtak. Ez indította el őt a folkmisék évenkénti megszervezésének útján.

Munkáját segíti Mohos Gábor esztergom-budapesti segédpüspök, az esztergomi főszékes-egyház társbazilikájának plébánosa, a Szent Jobb öre, valamint a Szent István-bazilika titkára,

volt különleges, mert a népi gyűjtésű szlovákiai magyar Mária- és Szent István-énekek mellett magyarországi szlovák egyházi népelemek is elhangzottak. A Rákoskeresztúri Szlovák Asszonykórus és az Isaszegi Asszonykórus közös csapatát Volter Domonkos vezette. A fiatal szakember a magyarországi szlovák népzene kiváló kutatója és művelője. Ő kutatta fel többek között az elhangzott énekeket is. A Nyitragesztén gyűjtött *Ah, hol vagy, magyarok tiündöklő csillaga...* kezdetű népelem zoborvidéki változatát a dudások mellett a gimesi népi kántor, Bencz Zsolt kísérte orgonán.

A határon túli magyar kultúra megőrzésének fontosságát az ő mélyen emberi története is illusztrálja: a húszesztendős fiatalember falusi kántor nagyapja irányításával tízévesen kezdett el orgonálni, két esztendővel később pedig már a Nyitra közelében fekvő Zsére templomának magyar nyelvű szentmiséin szolgált. Még nem volt nagykorú, amikor az összes kántori feladatot átvette, így a szlovák nyelvű liturgiát is. Munkássága az ott élő szórványmagyarok számára létfontosságú, hiszen a szlovák nemzetiségű kántorok nem ismerik a hagyományos magyar egyházi népeleket.

A közreműködők között a magyar népzenei élet legkiválóbb művészei sorakoztak fel. Maczkó Mária eMeRTon-, Magyar Örökség és KÓTA

a legrégibb ismert esőkerő énekekkel (moldvai gyűjtés szerint), mely már a 17. századi Károni-féle *Cantionaléban* is szerepel.

A liturgikus zenei szolgálatban a hazai népzenei képzés élen járó képviselőinek számító intézmények vettek részt. Az Óbudai Népzenei Iskola az ország első, önállóan népzenei oktató intézménye. Korábbi igazgatóját, Kobzos Kiss Tamást Szerényi Béla neves tekerős követte e tisztségben, akit a közelmúltban választottak meg a Magyar Művészeti Akadémia Népművészeti Tagozatának elnökévé.

Az énekes szekciókat a Budapesti Ward Mária Zeneművészeti Szakgimnázium tanárai, Szabó Ágnes (népi ének) és Rudolf Krisztina (egyházi ének) vezették. Hozzájuk csatlakoztak a Bartók Béla Zeneművészeti Szakgimnázium és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem énekesei és zenészei, valamint a Kalász Alapfokú Művészeti Iskola növendékei.

A kórusok és énekesek sorait erősítették a szentmisét megelőző áhítat már bemutatott résztvevői, a Gimesi Villő Hagyományörző Csoport népi énekesei, a Boldog Özséb Szintársulat tagjai, az isaszegi Gaudium Carminis kamarakórus tagjai, Surmann Mária, a Gregorián Társaság tagja vezetésével, továbbá a Szent Angéla Ferences Általános Iskola és Gimnázium öregdiák egyházi énekesei és barátai.

Juhász Adorján, akik vállalják a liturgikus füzetek nyomtatását, sőt a lehetőségekhez mérten a távoli vidékekről érkező énekes- és zárandokcsoportok útiköltség-támogatását is intézik.

Az idei rendezést a fővárosi programok torlódása és az UEFA-bajnokok ligája döntője miatti lezárások is nehezítették, de a közösség ereje végül legyőzte a technikai akadályokat, és a Szent István-bazilika megtelt az ünnepi alkalomra.

Juhász Katalin elmondta, örül, hogy a budapesti folkmise népszerűsége az utóbbi években kisugárzott az egész országra: Budapesten ma már rendszeresen tartanak liturgiát hasonló szellemben például a csillaghegyi Jézus Szíve-templomban, az angyalföldi Szent Mihály- és Szent László-templomokban, Isaszegen pedig karácsonykor is volt már rá példa. (Más felekezeteknél is vannak hasonló kezdeményezések: Balogh Sándor, az Óbudai Népzenei Iskola tanára egy egész albumot készített citerakísérettel eljátszott református egyházi énekekből.)

A budapesti Szent Jobb-misék határon átívelő hatását mutatja, hogy ezek mintájára, szintén május 30-án, Kolozsváron is folkmisé tartottak a Kincses Kolozsvár Egyesület szervezésében.

Horogszegi-Lenhardt Erika
Fotó: Merényi Zita

Ünnepi szentmise keretében Berta Tibor dandártábornok, katolikus tábori püspök június 6-án áldozópappá szentelte Woditsch Péter tartalékos hadnagyot, a Katolikus Tábori Püspökség – Katonai Ordinariátus diakónusát a budapest-tisztviselőtelepi Magyarok Nagyasszonya-plébániatemplomban.

Vigye el Krisztus örömhírét a haderő világába!

Katonapappá szentelték Woditsch Pétert Budapesten

„A világnak nagy szüksége van olyan emberekre, akik belsőleg éretté és gazdaggá tudnak válni, s akiket az Úr arra hív, hogy olyan körülmények közé küldhesse őket, ahol nagy lelki megújulásra van szükség az életstílusban, a magatartásban, a közéletben, a kultúrában, a gazdaságban és a politikában” – mutatott rá homíliájában Berta Tibor. A tábori püspök hangsúlyozta: a papi hivatás középpontjában az evangéliumból fakadó öröm, valamint a Krisztussal megélt személyes közösség áll. A szentelendőhöz fordulva azt kívánta, hogy szolgálatát reménnyel és örömmel végezze, legyen a csüggedők bátorítója, és vigye el Krisztus örömhírét a haderő világába.

Kiemelte: a katonalelkész feladata, hogy megszólítsa és támogassa azokat is, akik eltávolodtak Istentől, vagy önmagukat keresik. „Katonapapként az is szép

szolgálati feladatod lesz, hogy megszólítsd azokat, és állj oda azok mellé, akik el akarnak futni Isten elől, akik valójában önmaguk elől menekülnek. Mondd el nekik, hogy a vallással való foglalkozás nem önfeladás, nem is jár veszteséggel, hanem éppen ellenkezőleg: az ember úgy találja meg valódi önmagát, ha elveszíti magát Istenben” – fogalmazott a főpásztor.

A papszentelési szertartás során a tábori püspök krizmával kente meg a szentelendő kezét, majd átadta neki a paténát az ostyával, valamint a borral megtöltött kelyhet, melyek a szentmise ünneplésére kapott papi küldetés jelképei. Berta Tibor hangsúlyozta: a papi élet középpontjában

Krisztus áldozatának jelenvalóvá tétele, az önátadás és Isten népének szolgálata áll. Zárógondolataiban a tábori püspök felidézte Hugo Rahner német teológus gondolatát, mely szerint az Egyház mindig fiatal, mert szüntelenül képes megújulni. „Az Egyház újra és újra megújul, amiről Hermász az őskereszténység korában azt írja *Pásztor* című művében, hogy az idős, arcán ráncokat viselő hölgyként ábrázolt Egyház a Szentlélek erejéből az egymást követő látomásokban egyre fiatalabb lesz” – fogalmazott. Hozzátette: ennek jele az is, hogy most új pap kezd meg szolgálatát a Katonai Ordináriátus kötelékében. A szentmise végén Woditsch Péter – immár áldozópapként – újmisést áldásban részesítette a jelenlévőket, majd a katonai ordináriust is.

Woditsch Péter az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán történelem

alapszakon végzett. Teológiai tanulmányait a győri szemináriumban kezdte meg, majd a katonai alapképzés után a budapesti Központi Papnevelő Intézetben folytatta. Idén diplomázott a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karán. Az új áldozópap – akit a Katolikus Tábori Püspökség – Katonai Ordináriátus átmeneti diakónusaként és a Magyar Honvédség vitéz Reviczky László 1. Területvédelmi Ezredének tartalékos hadnagyaként szenteltek fel – tavaly augusztusban ugyanebben a templomban lett diakónus. A papi rend második fokozatát elnyerve katonalelkész szolgálatát a Magyar Honvédség közösségében folytatja: jelenleg a Magyar Honvédség Ludovika Zászlóaljának megbízott tábori lelkésze.

A Katonai Ordináriátus új papjának szentelésén katonák, paptársak, diakónusok, családtagok és barátok imádkoztak együtt. A

liturgia elején, a papság ünnepélyes bevonulását követően a bűnbánati rész, majd igeliturgia következett. Az olvasmányt *Izajás próféta könyvéből* Bozó Tibor nyugállományú altábornagy, a Magyar Tartalékosok Szövetsége (MATASZ) elnöke, a Katolikus Tábori Püspökség lektora olvasta fel, míg a *Szent János evangéliumából* vett igeszakaszt Somorjai Péter, a Magyar Honvédség vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár Kiemelt Vendéglátást Biztosító Alosztályának vezetője, a tábori püspökség diakónusa hirdette. A liturgia zenei szolgálatát az MH Központi Zenekar látta el.

„Megható volt részese lenni ennek a kétórás papszentelési liturgiának, amelyen minden szó a helyén volt és szíven talált. Amikor Isten szeretetéről beszélünk, jó érezni, hogy az embereken keresztül is megélhetjük azt. Felemelő volt a katonák és a papok körében lévő

szeretteimmel, barátaimmal együtt ünnepelni, hogy élet van a Katonai Ordináriátusban és a Magyar Katolikus Egyházban. Az Egyház él: nemcsak jelen van, hanem jövője is van. Van közösségünk, és ez a közösség az, ami megtart minket” – fogalmazott Woditsch Péter a szentelést követően. Hangsúlyozta: az ország számos pontjáról érkeztek a szertartásra hozzátartozók és barátok. Mint elmondta, katonalelkészként arra törekszik majd, hogy két lábbal a földön állva, áldozatokat vállalva végezze szolgálatát, és egyre mélyebben megismerje az élet igazságát.

Woditsch Péter első szentmiséjét június 7-én mutatta be szülővárosában, Sopronban, a Szent Mihály-templomban, paptársa, Méry László részvételével.

**Navarrai Mészáros Márton/
Katonai Tábori Püspökség
Fotó: Merényi Zita**

Meghallotta Jézus szavát

Elhelyezték az esztergomi ferences templomban Carlo Acutis ereklyéjét

Szentháromság vasárnapján, május 31-én az esztergomi Szent Anna ferences templomban a délelőtti ünnepi szentmisén elhelyezték Szent Carlo Acutis ereklyéjét (egy hajszálát) a Szent Ferenc-oltárnál. A koncelebrált szentmisét Komáromi Előd OFM, a Szent Antal Esztergomi Ferences Gimnázium és Kollégium prefektusa mutatta be.

A szentmise kezdetén Komáromi Előd OFM így fordult a jelenlévőkhöz: a Szentháromság ünnepe van; együtt énekeljük az angyalokkal és szentjeinkkel: „Sanctus, Sanctus, Sanctus!” Minden szentmisében titokzatos módon jelen van a teljes Egyház, tehát a megdicsőült Egyház

Teremtőhöz, vajon hogyan emlékeznének ránk? Vajon emlékeznének-e ránk? Tisztelnék-e azt a rövid vagy hosszabb pályafutást, amit itt a földön megéltünk, élünk?”

Szent János könyvéből hangzott el az evangélium: a Jézus és Nikodémus közötti beszélgetés

is. Akik már az örökkévalóságban imádják Istent, az angyalok és a szentek minden szentmisében velünk vannak. Együtt szolgáljuk Istent. „A mai napon különösen közel lép hozzánk egy tizenöt éves korában meghalt szent, Carlo Acutis, mert Dávid atya (Radics Mátyás Dávid OFM templomigazgató – a szerk.) jóvoltából idekerült az ereklyéje. A szent áldozatot ennek az ereklyének a jelenlétében mutatjuk ma be, majd a szentmise végén elhelyezzük őrzési helyénél, a Szent Ferenc-oltárnál.”

A főcelebráns azért kérte, hogy a gimnázium nyolcadikosai adják a liturgián az asszisztenciát, mert ők is tizenöt évesek, mint Carlo volt a halálakor. „Amikor most bűnbánattal tartjuk a szentmisét, feltehetjük magunknak a kérdést: ha ma meghalnánk, és vissza kellene térnünk a

és az a versszakasz, amely Jézus küldetésének célját fogalmazza meg (Jn 3,16–18).

A prédikációt Barcza Máté állandó diakónus mondta. Kifejtette: amikor a diákokkal kirándulni mennek, gyakran találkoznak romokkal, egykori épületek maradványaival. Ma már számítógép segítségével megállapítható, hogyan nézett ki az idők során rommá lett templom vagy más épület eredeti állapotában. Ahhoz, hogy a romokat összerakhassuk, arra van szükségünk, hogy felfedezzük az alapokat. Ezért mondhatjuk: az alapoknál kell kezdeni a munkát. És az alap, amelyből ki kell indulnunk, a szentháromságos egy Isten, aki a szeretet. Aki pedig Jézushoz csatlakozik, és hagyja, hogy működjön benne, az megéletheti, amit a mai evangéliumban hallottunk. Az ilyen ember meghallotta Jézus

szavát. Carlo Acutis meghallotta ezt a szót – hangsúlyozta a szónok. – És mivel nyitott volt erre, engedte, hogy az Úristen használja őt – még a betegségével, a halálával is. Az örök élet nyílt meg számára. És valósággá válik, amit az evangéliumban olvashatunk: még a hajatok szála is számon van tartva. Mint Carlo Acutisnak ez az ereklyéje – mondta Barcza Máté.

Az áldozás után Radics Dávid, a ferences templom igazgatója arról beszélt, hogyan került hozzájuk Szent Carlo Acutis ereklyéje. Templomuk és az esztergomi ferences gimnázium abban a megtiszteltetésben részesült, hogy Erdő Péter bíboros, prímás támogatásával Assisi püspöke, Felice Accrocca engedélyt adott nekik, hogy Szent Carlo Acutis tiszteletére ereklyét kapjanak. Andrea Sarnelli, az ereklyék őrzője az előző héten adta át az ereklyét Kovács Gábor állandó diakónusnak, aki elhozta azt Assisiből.

Az ereklye tárlóját Schlosser Attila készítette, a védődobozza Kassai Zenona munkája. A világítástechnikát Bádi Béla hozta létre. Az emlékképet Bánhidny András alkotta meg, a szentképet pedig Szeder Balázs tervezte.

A szentmise további részében Kovács Gábor diakónus röviden ismertette az 1991 és 2006 között élt Szent Carlo Acutis életrajzát. Hangsúlyozta: a szent életével arra tanít, hogy a szentség a mindennapok egyszerűségében is megvalósítható. Carlo Acutis a digitális korszak gyermekeként is Krisztust helyezte életének középpontjába, és példát adott arra, hogyan lehet a modern eszközöket Isten szolgálatába állítani. – Szentté avatása nem csupán a fiatalok, hanem az egész világegyház számára inspiráló üzenet: az életszentség nem elérhetetlen ideál, hanem minden ember meghívása.

A szentmise végén, a záróáldás előtt Komáromi Előd vezetésével elhelyezték Szent Carlo Acutis ereklyéjét a Szent Ferenc-oltár mellett, ahol mostantól folyamatosan látogatható. A ferences templom a későbbiekben is a csendes imádság, a zarándoklatok és a fiatalok lelki megállóhelye lesz. Bárki felkeresheti, Carlo közbenjárását kérve.

**Bodnár Dániel
Fotó: Lambert Attila**

HÍREK KÉPEKBEN

A nemzeti összetartozás napján, június 4-én minden magyarországi premontrei közösség – diákok, plébániai csoportok is – együtt imádkozott a több mint egy év fenyegetőzés után, május végén a román hatóság által jogtalanul kilakoltatott Fejes Rudolf Anzelm OPraem nagyvárad apátért és a nagyvárad premontrei örökség megmaradásáért.

Pünkösöd előtti szombaton, május 23-án hajnalban Szécsényből indultak útnak a ferences férfizárán-doklat résztvevői – több mint százan – nemzeti kegyhelyünkre, Mátra-verebély-Szentkútra. Másnap a 9 órai szentmise után már visszafelé vett az útjuk. A zarándokok az esti órákban érkeztek vissza Szécsénybe.

A Rákóczi Szövetség új szabadidőpark-ját Sátoraljaújhelyen Kozma Imre atyáról nevezték el. Június 4-én ezer Kárpát-medencei diák részvételével nyitották meg az emlékparkot, amely a jövőben fiatalok számára kínál lehetőséget a találkozásra és értékes időtöltésre.

Nyolcvanéves az
Új Ember

1945. augusztus 9-én jelent meg az Új Ember első száma. Lapunk nyolcvanéves fennállását ünnepeelve cikksorozatot indítottunk, válogatva az elmúlt évtizedek írásainak legjavából.

A következő írásban rögzített exkluzív interjú 1974. június 16-án jelent meg az Új Emberben. Nemzetközi kitekintés a korabeli Egyházra, magyar „főszereplővel”. A cikk írója pedig az az Uhl Antal, aki baranyaszentgyörgyi plébánosi szolgálatát megelőzően a Franciaországban élő magyarok lelkipásztora, tolmácsa és minde-nese volt. A második világháború során több mint ezer zsidó életét mentette meg, hamis igazolványokat szerzett nekik, anyakönyvi kivonatokat vagy a Párizsi Magyar Misszió tagsági könyvét állította ki, amely ugyancsak menlevélként szolgálhatott az üldözöttek számára. A megmentett emberek között volt Vásárhelyi Viktor, azaz Victor Vasarely, a világhírű festő, szobrász is, akinek idén ünnepeljük születése 120. évfordulóját. Ő is egy Uhl Antaltól kapott igazolvánnyal jutott át Franciaország németek által még meg nem szállt zónájába.

Beszélgetés Nyáry Ernő bagdadi latin érsekkel

Rokoni látogatásra és 50 éves érettségi találkozóra hazajött Nyáry Ernő bagdadi érsek. Néhány meghitt órát töltöttem vele, kihez négy évtizedes meleg barátság fűz. Olvasóinkat is érdeklő beszélgetést folytattam vele.

Hogyan került Irakba érsek atya?

– Még a harmincas évek elején Franciaországban beléptem a kármelita rendbe azzal a szándékkal, hogy missziókba kerüljek. A rend francia tartományai hosszú idő óta a Közel-Keletre, így Irakba is küldenek rendtagokat, hogy az ott élő keresztényeket gondozzák, francia nyelvű iskolákat és szociális intézményeket vezessenek. Húsz évvel ezelőtt engem is Irakba küldtek, és azóta ott dolgozom a lelkipásztorkodásban és az intézetek gazdasági irányításában.

Mikor került az érseki székre, és mi a főpásztori munkaköre?

– Éppen most van két éve, hogy a Szentszék az iraki kormánnyal egyetértésben bagdadi latin érsek-ké nevezett ki. Már előzőleg több éven át apostoli adminisztrátorként vezettem az egyházmegyét.

Egyik elődöm az érseki széken, Armand Etienne Blanquet, szintén kármelita volt és Lille-ben perjelem. A megállapodás szerint csak francia állampolgár lehet bagdadi érsek. Én még Albert Lebrun köztársasági elnök aláírásával kaptam meg francia állampolgársági okiratomat. A püspökszentelést Jean Rupp érsek, pápai nuncius, előzőleg monacói püspök végezte, aki hazánkat is jól ismeri.

Latin érseknek neveznek, mert kívülem itt székel az őslakó káldok pátriárkája és a szírek és örmények érseke. A nagy kiterjedésű országban szétszórtan élő katolikusok főpásztora vagyok. Legtöbbjük bevándorolt külföldi. A közös nyelv a francia és az angol. Azelőtt is plébánosuk voltam, és annak tekintenek most is, tehát közvetlen kapcsolatban vagyok ezután is velük. A katolikus iskolákat és intézményeket végső fokon vezetem, és anyagi lehetőségeikről továbbra is gondoskodom. Az iraki hivatalos körökkel jó kapcsolatokat tartok fenn. Sűrűn meghívunk fogadásokra, amelyeket a kormány és a követségek rendeznek. A külvilággal való szoros és szétágazó érintkezésem mellett igyekszem továbbra is egyszerű kármelita szerzetes maradni.

Uhl Antal

IMAÓRA

Kútvolgyi Szűz Mária-engesztelő-kápolna: engesztelő virrasztás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltáriszentség előtt. Cím: Budapest XII., Galgóczy u. 49. (BKK: a Széll Kálmán térről a 128-as busszal a végállomásig, a Regőczy István térig.)

Az Örökimádás-templom (Budapest IX., Üllői út 75-77.) szentségimádási rendje: hétköznapi 8 órától 18 óráig, vasárnap 12 órától 18 óráig. Minden csütörtökön a 17 órakor kezdődő imaórán, majd az azt követő szentmisén előre felvett miseszándékokért imádkoznak. Minden hónap első csütörtökén papi és szerzetesi hivatásokért, a másodikon a templom karitáscsoportjának szándékára, a harmadikon az imaláda elhelyezett szándékokért imádkoznak.

A Szent István-bazilika Mária-kápolnájában (Budapest V., Szent István tér 1.) égi kérésre, huszonhat éve minden csütörtökön 20 órától péntek reggel 5

óráig engesztelő imavirrasztást tartunk Magyarországon, a magyarság lelki megújulásáért. 21 órakor mindig más atya mutat be szentmisét a két legszentebb Szív szándékára. Mindenkit szeretettel várunk! Imádkozzunk együtt!

Elsőpénteki missziós konferenciabeszédek a magyar családokhoz a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba utca 5.). A 18 órakor kezdődő szentmisét követően a kis-templomban beszélgetés az elhangzott homíliáról. Mindenkit szeretettel várunk. Bővebb információ: <https://www.varosmajoriplebania.hu/>

Elváltakért és egyedül maradtakért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 17 órakor a budapest-belvárosi Nagyboldogasszony-főplébánia-templomban (Budapest V., Március 15. tér 2.). A szentmise után tematikus beszélgetésre hívják a résztvevőket.

Szentmisét mutatnak be Mind-szenty József bíboros boldoggá avatásáért a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba u. 5.) a következő napokon: július 6., hétfő; augusztus 6., csütörtök; szeptember 5., szombat; október 6., kedd; november 6., péntek; A szentmisék 7 órakor kezdődnek. December 5-én, szombaton reggel 6 órakor.

ADÁSVÉTEL

HASZONÉLVEZETET vásárolnék kis melléképületben Budapesten, nyugdíjasként. T: 06/30-290-9276

ÁLLÁS

VÉGZETTSÉGGEL rendelkező, munkájára igényes, lelkes, főállású HITTANÁRT keresünk hosszú távra Kiskőrösre, 2026. szeptember 1-jétől. Érdeklődni és jelentkezni önéletrajzzal, motivációs levéllel és plébánosi ajánlással lehet az alábbi címen: Római Katolikus Plébánia 6200 Kiskőrös, Tomori Pál utca 2. vagy.koroskat@gmail.com

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átveszünk. Budapest VI., Andrássy út 16. T: 06/1-266-4154. Nyitva: hétfő-szerda 10-17, csütörtök 10-19 óra.

TÁRSKERESŐ

DIPLOMÁS férfi társat keres 60 éves korig. T.: +36/30-628-9657

SZOLGÁLTATÁS

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén háznál is. T.: 06/1-213-5726

MÁRTON ÁRON-EMLÉKÉVI ZARÁNDOKLAT

ERDÉLY SZENT ÉLETŰ PÜSPÖKE NYOMÁBAN

6 NAPOS ZARÁNDOKLAT MÁRAMAROSSZIGET, KOLOZSVÁR, CSÍKSOMLYÓ, CSÍKSZENTDOMOKOS, GYULAFEHÉRVÁR ÉS NAGYVÁRAD ÉRINTÉSÉVEL

2026. október 1-6.

LELKIVEZETŐ:
Dr. Török Csaba atya

ZARÁNDOKLATVEZETŐ:
Kuzmányi István diakónus

A zarándokút a Magyar Kurír és az Új Ember katolikus hetilap kiadója, és a Via Sacra Zarándok Utazási Iroda szervezésében valósul meg.

További információ és jelentkezés:
VIA SACRA ZARÁNDOK UTAZÁSI IRODA
+36 20 500 5050 | www.viasacra.hu

lomban (Budapest XII., Csaba u. 5.) a következő napokon: július 6., hétfő; augusztus 6., csütörtök; szeptember 5., szombat; október 6., kedd; november 6., péntek; A szentmisék 7 órakor kezdődnek. December 5-én, szombaton reggel 6 órakor.

A Könyező Szűzanya tiszteletére, minden hónap 17-én a papi- és szerzetesi hivatásokért mutatnak be szentmisét Győrben, a Nagyboldogasszony-székesegyházban (Győr, Káptalándomb 12). Ezekre a szentmisékre az egyházmegye egy-egy papját hívják szentelési sorrendben. A szentmise végén a Kegytárlat előtt Mária-köszöntőt imádkoznak.

LELKIGYAKORLAT

A Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házban (Leányfalu, Móricz Zsigmond út 141.) június 18-án 18 órától 21-én 13 óráig Gál Péter atya lelkigyakorlata: „Belső gyógyulás és szabadulás különféle kötelékeinktől”. Elérhetőség: 06/26-383-212, 06/30-466-0749

Nyári lelkigyakorlatot hirdetnek 18-35 év közötti nők számára a Don Bosco-nővérek Sárospatakon, augusztus 11. és 15. között. Az esemény mottója: Női szívvel színültig – „Tegyetek meg mindent, amit csak mond!” A program célja a résztvevők személyes életútjának és hivatásának elmélyítése a Szűzanya példáján keresztül, hangsúlyt fektetve a keresztény életvitel tudatosságára. A lelkigyakorlat keretet biztosít a belső elcsendesedésre és az egyéni életcélok keresztény szempontú átgondolására. A szervezők Budapestről és Egerből kibuszokkal, illetve személygépkocsikkal segítik a helyszínre jutást. További információk: www.donbosconoverek.hu

BÚCSÚ

Szent László-búcsút tartanak a búcsúszentlászlói kegytemplomban (Búcsúszentlászló, Arany János utca) június 28-án, vasárnap. Az 11 órakor kezdődő ünnepi szentmisét Fekete Szabolcs Benedek szombathelyi segédpüspök mutatja be, melynek keretében a gyermekek megáldására is sor kerül. A szentmisén közreműködik a kegytemplom kórusa és a Zala Brass fúvóegyüttes. Szeretettel hívják a gyermekeket szüleikkel és nagyszüleikkel együtt.

A pálos rend kegyhelyén, Petőfi-szállás-Pálosszentkúton július 18-án, szombaton 10 órától tartják a keresztény motorosok egész napos találkozóját, a MotorkerékPálosok szervezésében. A 11 órakor kezdődő szentmisét Bojtor Róbert miklósfai plébános celebrálja. Mindenkit szeretettel várunk.

SEGÍTŐCSOPORT

„Megláttam a fényt” – alkohol-betegeket segítő csoportot indított a Katolikus Szeretetszolgálat. A Katolikus Szeretetszolgálat Alkoholistamentő

Új Ember

KATOLIKUS HETILAP

Kiadja a Magyar Kurír

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál, a postán.

Nyomtat: Virtuoz Kiadó és Nyomdaipari Kft.

Ügyvezető: Tolonics Gergely

ISSN 0133-1205

KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG

ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.

LAPZÁRTA: 2026. június 8.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István

Lapszerkesztő: Baranyai Béla

Lapszerkesztő-helyettes: Körössi László

Szerkesztőség: Agónás Szonja, Bodnár Dániel, Fábian Attila, Gáts Judit, Horogszegi-Lenhardt Erika, Hollósi Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Nádudvari Dorottya, Pallós Tamás, Szalontai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet

Olvasószerkesztő: Koditek Bernadett

Korrektor: Szántó István • Tördelés: Kuzma Angéla

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.

Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • Tel.: +36/1-317-3933

www.ujember.hu • e-mail: mk@katolikus.hu

Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3132; terjeszt@ujember.hu

Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén.

Egyéni egy példányos előfizetés belföldi negyedévre:

6180 Ft, fél évre: 12 360 Ft, egy évre: 24 720 Ft.

Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).

Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt@ujember.hu

Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hirdetes@ujember.hu

Közlemények, gyászjelentések, apróhirdetések feladása:

+36/1-317-3933; aprophirdetes@ujember.hu;

<http://ujember.hu/aprophirdetes-feladasa/>

Szolgáltatának új kezdeményezése egy bibliaközpontú önismereti csoport, amelybe a gyógyulni vágyó alkoholbetegeket vagy azok hozzátartozóit várják: egy-egy családból vagy az alkoholbeteget, vagy a hozzátartozót. A csoport minden szerdán 18 óra és 19.30 között a Katolikus Szeretetszolgálat központjában (Budapest XIV., Ajtósi Dürer sor 27/A), a 16-os szobában gyűlik össze. Minden alkalom kötött imádsággal kezdődik és fejeződik be. A csoport célja, hogy a résztvevők józanok maradjanak, sebzettségeikben gyógyuljanak és folyamatosan fejlődjenek, valamint hogy ebben egymást is segítsék.

FESZTIVÁL

„Bolygónk őrei vagyunk” mottóval rendezik meg a III. Verbita Fesztivált Budapesten, a Názáret Misszióházban (Budapest, XXII. Bajcsy-Zsilinszky u. 3-5.) június 20-án, szombaton. 9.45-től Köszöntés és dícsőítés – Adoratio dícsőítő szolgálat. Az 10.30-kor kezdődő ünnepi szentmisét Varga János SVD mutatja be. 11.30-tól Dr. Feldman Zsolt, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mesteroktatója, volt mezőgazdasági és vidékfejlesztési államtitkár *Bolygónk őrei vagyunk* című előadására kerül sor. Bővebb információ: <https://verbita.hu> A fesztivál ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Regisztrációs határidő: 2026. június 17., szerda. Jelentkezni lehet: e-mail: benvinmada@gmail.com, mobil: +36/30-558-6339, +36/30-993-2391 Adományokat szeretettel fogadnak.

Az V. Dícsőítő Sziget Fesztivált „Van egy hely” – *nekiünk is ott a helyünk!* címmel rendezik meg Szigetmonostoron (Fő utca) június 28-án, vasárnap a Dícsőítő Sziget, a Sacro Song és az Eucharistia Együttes Szervezésében. A program idén is már szombat délután elindul a 24 órás dícsőítés résztvevőivel, akik a nagyszínpad zenei programjaival párhuzamosan, dícsőítő zenei szolgálatukat felajánlva, járnak közben a fesztivál előadóiért és közönségéért. A fesztivál idei előadói: Oláh Gergő énekes, a Jelenlét zenekar, Fóris Rita és a FourISFive zenekar, az Emberfia és az újgenerációs dícsőítők, a SÓ együttes, a Jó Pásztor zenekar, Prazsák László és a Prazsy Family. Házigazda: az Eucharistia Együttes. A vasárnapi program 9 órakor reggeli dícsőítéssel kezdődik. 10 órától kerekasztal-beszélgetés lesz a széderestről és a pászkavacsoráról a zsidó és a keresztény hagyományok tükrében és összehasonlításával. Megyeri Jónatán rabbi és Farkas Ferenc, a Nyolc Boldogság Közösség korábbi vezetője részvételével. A 11 órai ünnepi szentmisét Marton Zsolt váci megyéspüspök mutatja be a Szentháromság-templomban (Szigetmonostor, Fő utca 38.). 12 órától dícsőítő koncertek. Bővebb információ és jelentkezés: <https://discoitosziget.hu>

FILMVETÍTÉS

Mária örök útjai című, 90 perces dokumentumfilm vetítése lesz Budapesten, az Avilai Nagy Szent Teréz-plébániatemplomban (Budapest VI., Szent Teréz u. 2.) június 13-án, szombaton 19.30 órától. A vetítés után beszélgetés lesz az alkotókkal, megszólalókkal: Farkas István Lupus atya, Dr. Tari János rendező-operatőr és N. Tóth Ágnes művészettörténész. Minden érdeklődőt szeretettel hívnak és várnak!

KIÁLLÍTÁS

Megnyílt a *Ne féljetelek! – Az egyház és Közép-Európa útja a szabadsághoz* című időszaki kiállítás a Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeumban (Székesfehérvár, Városház tér 4.). A prágai Lengyel Intézet által készített, a magyarországi Szent Adalbert Alapítvány által „honosított” vándorkiállítás magyar verziója Budapest és Szombathely után érkezett Székesfehérvárra. A tárlat a Katolikus Egyház közép-kelet-európai történetét tekintti át a szocializmus időszakában. A kiállítás tablói június 16-ig ingyenesen megtekinthetők, keddtől szombatig 10 és 18 óra között.

Új időszaki kiállítás nyílt a Görög-katolikus Múzeumban (Nyíregyháza, Bethlen Gábor u. 21.), *Petrasovszky Manó – Egy görögkatolikus festőorsó a 20. században* címmel. Petrasovszky Manó a 20. századi magyar görögkatolikus művészet egyik meghatározó alakja, akinek életműve most különleges kiállításon tárul a látogatók elé. A papcsaládból származó művész már fiatalon a templomfestészet világában találta meg hivatását. Korai munkái után országos ismertséget hozott számára a máriapócsi kegytemplom monumentális falképciklusa, amely a magyar Mária-tisztelet egyik legszebb vizuális megfogalmazása. Művészetében a bizánci hagyomány és a modern egyházi megújulás harmonikusan találkozott. A tárlat december 18-ig látogatható.

Megnyílt a Győri Bencés Látogatóközpont (Győr, Széchenyi tér). A látogatók a Szent Mór Bencés Perjelség épületgyűjtésében, a kéttornyú templomtól jobbra található rendházban léphetnek be a bencés örökség különleges világába. A látogatóközpont a bencés örökség több arcát tárja a látogatók elé: magában foglalja a *Loyolai Szent Ignác bencés templom* és a *400 tanév – Élő örökség a győri bencés gimnáziumban* című interaktív kiállítás mellett a bencés boltot is. A Loyolai Szent Ignác bencés templom keddtől szombatig 10 és 18 óra között szabadon is látogatható. A *400 tanév – Élő örökség a győri bencés gimnáziumban* című kiállítás szakmai vezetéssel látogatható keddtől szombatig a következő időpontokban: 10.15–11.30, 13.00–14.15, 15.00–16.15. A bencés bolt (szerzetesi termékek Északnyugat-Magyarországról) keddtől szombatig 10 és 18 óra között tart nyitva.

ZARÁNDOKLAT MEDJUGORJÉBA AZ ELSŐ JELENÉS ÉVFORDULÓJÁN

június 23-27. | 5 nap | 164.900 Ft/fő

ZARÁNDOKLAT LENGYELORSZÁGBA

július 1-5. | 5 nap | 199.900 Ft/fő

BALTIKUMI ZARÁNDOKKÖRÚT

július 5-13. | 9 nap | 779.900 Ft/fő

MEDJUGORJEI ZARÁNDOKLAT

INDULÁS: MISKOLC - KARCAG - SZOLNOK

július 14-18. | 5 nap | 164.900 Ft/fő

MLADIFEST 2026

IFJÚSÁGI FESZTIVÁL MEDJUGORJÉBAN

augusztus 1-6. | 6 nap | 169.900 Ft/fő

OLASZ SZENTEK ÉS SZENTÉLYEK NYOMÁN

augusztus 17-23. | 7 nap | 409.900 Ft/fő

NAGY ZARÁNDOKLAT

LA SALETTE, LOURDES, SANTIAGO DE COMPOSTELA, FATIMA

augusztus 28 - szeptember 6. | 10 nap | 689.900 Ft/fő

ZARÁNDOKLAT GÖRÖGORSZÁGBA

SZENT PÁL APOSTOL NYOMÁBAN

szeptember 21-28. | 8 nap | 599.900 Ft/fő

ASSISI SZENT FERENC NYOMÁBAN

(JUBILEUMI ZARÁNDOKLAT)

október 1-6. | 6 nap | 349.900 Ft/fő

VIA SACRA ZARÁNDOK UTAZÁSI IRODA

+36 20 500 5050 | www.viasacra.hu

A BUDAPEST-KELENFÖLDI SZENT GELLÉRT PLÉBÁNIA EGYHÁZI FENNTARTÁSÚ

URNATEMETŐJÉBEN

URNAFÜLKÉK MEGVÁLTÁSÁT,

valamint

ZÁRTSZÓRÁSOS TEMETÉS

LEHETŐSÉGÉT KÍNÁLJA.

Temetőnk minden nap 8–18 óráig látogatható.

Urnairoda nyitvatartása:

Hétfőtől péntekig: 9.30-tól 16.30-ig

Telefon: 1/203-8912;

E-mail: urnauroda@szgp.hu

Plébánia iroda nyitvatartása:

Hétfőtől péntekig: 9.30-tól 16.30-ig

Telefon: 1/203-8915;

E-mail: iroda@szgp.hu

Templomunk miserendje:

Vasárnap: 9.00, 11.00 és 18.00

Hétköznap: 7.00 és 17.00

Szombaton: 7.00 és 18.00

Cím: 1115 Budapest, Bartók Béla út 149.; Honlap: <https://szgp.hu>

Könyvet olvasva a szabadság nagyobb fokát élhetjük meg

Bemutatták Valaczka András legújabb kötetét

A Magyar Tudományos Akadémia székházában június 1-jén mutatták be a nagyközönségnek Valaczka András *Kapunyítás – vagy mégse?* című kötetét, amely a *Magyar Kurír*nál jelent meg, az *Új Ember* kiadványok sorozatban.

A beszélgetésen részt vett Molnár-Bánffy Kata, a SaltComm kommunikációs ügynökség tulajdonosa és vezetője, a *Képmás Magazin* felelős kiadója; Fábri György kommunikációkutató, az Eötvös Loránd Tudományegyetem

Rámutatott, ő leginkább osztályfőnökök kezében képzelte el ezt a könyvet. Fontos kérdésekről esik szó benne, melyek azért is aktuálisak, mert az OECD felmérése szerint – amely azt vizsgálta, hogy az embereknek hány közeli barátjuk van – napjainkban száz emberből nyolcnak egyáltalán nincs közeli barátja, vagyis nincs, akit felhívjon, ha bajban van. Magyarországon ez az arány tizenhárom százalék.

Vajon mennyire alkalmas egy könyv a fiatal nemzedék megszólítására, hiszen az ő világuk inkább az online tér? – hangzott a kérdés. Molnár-Bánffy Kata tapasztalata szerint vannak fiatalok, akik tudatosan használják a modern kommunikációs felületeket. Az idősebbeket sok esetben váratlanul érte a platformváltás; nem tudtak felkészülni rá, ezért közöttük is sokan vannak, akik valamiképpen a rabjaivá váltak.

Fábri György szerint az sem mellesleges, hogy az online platformokat még nem vizsgálták tudományosan, megfelelő mélységben, hiszen nem telt még el elég idő ehhez. A szakember úgy látja: drámai, ami a közösségi felületeken történik. Többek között azért, mert az online kommunikációs platformok átalakítják az agy működését; úgy hatnak, mint a drogok. A digitális közösségi média a nyugati demokratikus berendezkedésre is kedvezőtlen hatással volt.

A kapunyítással összefüggő kérdések nem csak a tizenévesekben merülnek fel. Az idősebb nemzedék sem mindig tud válaszolni azokra a kérdésekre, amelyeket a kötet felvet. Valaczka András könyve valamiképp önmagunkkal is szembesít – mutatott rá Fábri György.

A kötet szerzője kiemelte: a webkettes felületek azért érdekesek, mert itt a felhasználó állítja elő a tartalmat. Ez nem elhanyagolható szempont, hiszen a legtöbbször azt látjuk ezeken

a platformokon, ami az ismerőseinket érdekli. Az iskola dolga az is, hogy legyenek közös élményeink, s ha nincsenek, akkor létre kell hozni ilyeneket. Kirándulásokat, találkozókat, beszélgetéseket kell szervezni. Nem lehetetlen vállalkozás filmet nézni a diákokkal, vagy elolvasatni velük egy könyvet.

De vajon miért érdemes olvasni? – tette fel a kérdést Kuzmányi István. *A József és testvérei* vagy *A varázshegy* hosszú regények. Thomas Mann arra hívja az olvasóját, hogy legyen türelemmel – emelte ki Valaczka András. – Az előbbiben Jákob keresi Istenét, valami világosra akar rátalálni a tohuvabohu káosza helyett. A regényeket olvasva belelátunk a szereplők gondolkodási folyamatába is, ezt pedig semmi más nem pótolhatja.

Fábri György hozzáfűzte: ha egy könyvbe, egy regénybe igazán belemerülünk, akkor világokat tapasztalhatunk meg, más életeteknek lehetünk részesei. Emellett bővül a szókincsünk, és a műveltségi horizontunk is tágul.

Valaczka András *Kapunyítás – vagy mégse? Önismeret éretteknék, éretleneknek című kötete*

docense; valamint Valaczka András író, tanár. A bemutató moderátora Kuzmányi István állandó diakónus, a *Magyar Kurír* és az *Új Ember* főszerkesztője volt.

Kuzmányi István bevezetőjében elmondta: ez a kötet akár füveskönyvként is olvasható, hiszen akárhol ütjük is fel, mindenütt találkozhatunk benne inspiráló gondolatokkal. Valaczka András könyve – csakúgy, mint az előző, *Kamaszkatasztrófa* című kötete – egyfajta új stílust képvisel, amit irodalomba oltott mentálhigiénének is lehetne nevezni.

Valaczka András szerint könyvében valóban jelen van a mentálhigiéné, mint ahogyan az irodalom is, ám ez mégis elsősorban kulturális antropológia. A szerző felhívta a figyelmet XIV. Leó első, *Magnifica humanitas* kezdetű enciklikájára, melyben a pápa *A Gyűrűk Urából* idéz, egy fiktív szereplőtől, Gandalftól. Tolkien műve mélyen keresztény alapú, középpontjában az áll, hogy a hatalom mindenkit megmérgező gyűrűjét bele kell dobni egy vulkánba. Valaczka András hangsúlyozta: azt szereti, amikor nem ő, hanem az irodalmi alakok vesznek kezükbe a tollat.

megvásárolható az *Új Ember* könyvesboltban (Budapest V. kerület, Ferenciek tere 7–8. Nyitvatartás: hétfőtől péntekig: 9–18 óráig), vagy megrendelhető az *Új Ember* online könyváruházban.

Baranyai Béla
Fotó: Merényi Zita